

NAPILÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Nagyobb nemzeti jövedelem, jobb áruellátás

A Központi Statisztikai Hivatal jelentése a népgazdaság 1970. évi fejlődéséről

1970-ben népgazdaságunk az éves terv fő célkitűzéseinek megfelelően fejlődött. A termelés mennyiségére vonatkozó tervet a növénytermesztés kivételével valamennyi területen teljesítette. A tervezettnél nagyobb mértékben nőtt a lakosság jövedelme és fogyasztása is. Az eredmények elérését elősegítette a felszabadulás 25. évfordulója, a X. pártkongresszus alkalmából fellendült munkaverseny, a gazdasági vezetők javuló vezetési színvonaláé és az, hogy a közgazdasági szabályozók is egyre inkább előmozdították a jobb, hatékonyabb gazdálkodást.

Az árvíz- és belvízkárok és más kedvezőtlen körülmények ellenére a nemzeti jövedelem kb. öt százalékkal emelkedett, nem érte el, de megközelítette a tervezettét. A mezőgazdaságból származó nemzeti jövedelem lényegesen kisebb, a többi népgazdasági ágban megtermelt nemzeti jövedelem kb. 8-10 százalékkal nagyobb volt az előző évinél.

1970-ben a lakosság jövedelme és fogyasztása nagyobb mértékben nőtt, mint a nemzeti jövedelem és fokozottabban, mint az előző évben. Az év folyamán a nemzeti jövedelem nagyobb részét fordítottuk beruházásokra és a készletek állományának növelésére, mint 1969-ben. Az előző évinél jóval nagyobb fogyasztást és felhalmozást a hazai termelés nem fedezte teljesen, a szükségletek egy részét a kivitelt

meghaladó behozatalból elégitettük ki. Az 1970. évi behozatali többlet ellenére külkereskedelmi mérlegünk az utolsó három évben megközelítőleg egyensúlyban volt.

1970-ben javult a vállalatok közötti együttműködés. A kereskedelem többnyire kelendő időben, megfelelő mennyiségben és választékban rendelt árut, és az ipar is inkább eleget tett vállalt kötelezettségeinek, mint korábban. Ez a körülmény is nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy a lakosság áruellátása kedvezőbb volt az 1969. évinél.

A vállalatok a termelés fokozása érdekében 1970-ben kevésbé növelték a létszámot, mint az előző két évben, az egész népgazdaságban nem egészen egy százalékkal dolgoztak többen, mint egy évvel korábban. Ezzel egyidőjűleg emelkedett a munka termelékenysége. Az iparban a termelés növekedése csaknem teljes egészében az egy foglalkoztatottra jutó termelés emelkedéséből adódott. A vállalatok az év folyamán több más vonatkozásban is javították gazdálkodásukat, amelyek együttesen az 1969. évinél nagyobb nyereséget eredményeztek.

1970-ben a lakosságnak nemcsak a jövedelme és a fogyasztása emelkedett, hanem fejlődött szociális és kulturális ellátása is.

A gazdasági és a társadalmi élet 1970. évi fejlődését részleteiben a következők jellemezték:

Ipar, építőipar

1970-ben a szocialista ipar — az 1969. évi mérsékelt növekedés után — 7 százalékkal termelt többet, mint egy évvel azelőtt.

Az ipar anyagráforgatásai ennél alacsonyabb ütemben nőttek, ezért az ipar hozzájárulása a nemzeti jövedelemhez 8-9 százalékkal meghaladta az 1969. évi szintet. A termelés 1970. évi fejlődése valamivel gyorsabb volt a tervezettnél.

Összehasonlítható árákon számítva az ipar a nagy- és kiskereskedelemnek kb. 13 százalékkal, exportra kb. 7 százalékkal értékesített többet, mint 1969-ben. A termelői árszintek és készleteknek átadott termékek volumene az 1969. évi stagnálás után, 1970-ben kb. 6 százalékkal nőtt.

Az ipari termelés növekedése, valamint a jelentős anyag- és készletkészlet fokozódása folytán a belföldi árukereslet volumene és választéka bővült, a fogyasztói piac egyensúlya javult.

Folytatódott az energiaszervezés korszerűsítése. 1970-ben a széntermelés 5 százalékos növekedése mellett a kőolajtermelés 11 százalékkal, a földgáztermelés 7 százalékkal emelkedett. A széntermelésen belül nőtt a külszíni fejtésnél olcsón kitermelhető lignit aránya. A kőolajimport 16 százalékos növekedése mellett nőtt a szénbehozatal is.

A központilag elhatározott fejlesztési programoknak megfelelően javult az alumíniumkohászat, a közlekedési eszközök gyártása, a műtrágyagyártás termékkészlete. A kereslet hatott a műszeripar és a vegyipar termékszerkezetének változtatására.

A gépiparban belül 1970-ben leggyorsabban a közlekedési eszközök gyártása, valamint a műszeripar termelése fejlődött (16. ill. 20 száza-

lékkal). Az 1970. évi autóbustermelés csaknem 6000 darab volt, 25 százalékkal több, mint 1969-ben. Új alapokon folyik a Magyar Vagon- és Gépgyárban az autómotorgyártás. A műszeriparban kibontakozóban van a hazai és külföldi együttműködési konstrukciókra épülő számítógépprogram. Ebben az ágazatban az ügyviteltechnikai és az irányítás-technikai berendezések gyártása nőtt a legnagyobb mértékben. A vegyiparban belül a nitrogénműtrágya termelése 17 százalékkal, a műanyagoké 39 százalékkal emelkedett. Bővült a háztartási célokat szolgáló fémtolegcikk (kádkályha, tűzhely, edény stb.) választéka és volumene.

1970-ben a szocialista iparban átlagosan 1 756 000 fő dolgozott, 10 000 fővel, 0,6 százalékkal több az 1969. évinél. A létszámnövekedés lényegesen kisebb volt, mint az előző években. Budapesten 3 százalékkal kevesebben, vidéken 2,6 százalékkal többen dolgoztak, mint 1969-ben. 1970-ben a munkaerő fluktuációja az iparban a korábbi évekhez képest némileg mérséklődött. A munkahely-változtatások egy része spontán volt, nem járult hozzá a létszámhelyzet, a létszámstruktúra javulásához. 1970-ben egyes vállalatoknál munkaerőhiány volt.

1970-ben az ipari termelékenység alakulását — az előző két évvel ellentétben — már nem befolyásolta

a rövidített munkaidőre való áttérés. Az iparban az egy foglalkoztatottra jutó termelés, az 1968-1969. évi stagnálás után, 6,8 százalékkal emelkedett, csaknem olyan mértékben, mint az egy órára jutó termelés (7,2 százalékkal). A termelés növekedése több mint 90 százalékkal adódott az egy főre jutó termelés emelkedéséből.

1970-ben az építőipari termelés kb. 9 százalékkal volt nagyobb, mint 1969-ben. Az összes építési tevékenység több mint felét végző állami építőipari vállalatok termelése 6 százalékkal emelkedett, az építőipari szövetkezetek és a közös tsz-vállalkozások építkezései az átlagot meghaladóan nőttek.

1970 folyamán az építőipar erői jelentősen bővültek. A rendelkezés-

re álló gépek teljesítőképessége 15 százalékkal, a létszám 5-6 százalékkal haladta meg az 1969. évit. Az árvíz elleni védekezés és a helyreállítási munkák növelték az építőipar és az építőanyagipar feladatait. A kormány intézkedésére az építőipar az árvíz következtében tönkrement lakások újjáépítését döntő részben befejezte.

Az állami építőipari vállalatoknál 1970-ben az egy építőipari munkásra jutó termelés 6 százalékkal, az egy órára jutó termelés 5 százalékkal emelkedett. E vállalatoknál a termelés növekedése teljes egészében a termelékenység emelkedéséből adódott, az építőipar más területein a termelékenység növekedésének a termelés emelkedésében kisebb szerepe volt.

Mezőgazdaság, élelmiszeripar

A mezőgazdasági termelés 1966-1969-ben a korábbi évek növekedési ütemét meghaladó mértékben (évi átlagban 5,1 százalékkal) emelkedett. 1970-ben a kedvezőtlen időjárás, valamint a bel- és árvíz okozta károk miatt a termelés mintegy 5 százalékkal elmaradt az előző év kiemelkedően magas színvonalától. Főleg az árvíz által sújtott területeken csökkent jelentősen a termelés, aminek következtében az e területeken működő mezőgazdasági üzemek nagymértékű kárt szenvedtek. Emiatt az előző évhez képest számos gazdaságban stagnált, illetve csökkent a személyes jövedelem is. Az üzemek folyamatos gazdálkodásához az állam jelentős pénzügyi támogatást adott.

A kedvezőtlen természeti tényezők elsősorban a növénytermelést sújtották. Ennek az ágazatnak a termelése összességében mintegy 12-15 százalékkal kisebb volt, mint 1969-ben. Az állattenyésztésen belül a szarvasmarha-állomány csökkenése 1970-ben mérséklődött, a sertésállomány pedig az év folyamán jelentősen nőtt. Az állattenyésztés termelésének értéke az előzetes számítások szerint kb. 7 százalékkal meghaladta az 1969. évit. A mezőgazdasági termelés egészének csökkenése mellett a termelés szerkezete az igényeknek megfelelően változott.

A fontosabb növények közül az 1970. évi búza- és rozstermés mintegy háromnegyede volt az előző évi rekordtermésnek. A megtermelt 2,9 millió tonna kenyérgabona így is elegendő a belföldi szükségletek kielégítésére. A cukorrépa- és kenyérgabonánál nagyobb mértékben (kb. 34 százalékkal) maradt el az egy évvel korábbi mennyiségtől. A zöldség- és burgonyatermés 5-10 százalékkal, a bor- és gyümölcs-termés húsz százalékkal kisebb volt az 1969. évinél.

A növénytermelés csökkenése a lakosság ellátásában nem okozott fennakadást. Az alacsonyabb terméseredmények elsősorban az export árualapját csökkentették.

Összehívták az országgyűlést

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa az Alkotmány 12. paragrafusa (2) bekezdése alapján az országgyűlést 1971. február 10. napján (szerda) délelőtt 11 órára összehívta. (MTI)

(Folytatás a 3. oldalon)

Vendégünk volt

HALÁSZ
LÁSZLÓ
KARMESTER

(4. oldal)

A megyei munkás-paraszt középiskolai kollégiumért

Oidipusszal Nagyváradon

(5. oldal)

Fekete tél
(Folytatás regény)

(5. oldal)

Ma kezdődnek az ÁFÉSZ küldöttgyűlések

(8. oldal)

Farsang

(9. oldal)

Téli örömök a régi Debrecenben

(10. oldal)

VILÁGPOLITIKA

(12. oldal)

A KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL JELENTÉSE

(Folytatás az 1. oldalról)

Az élelmiszeripar termelése 1970-ben 3 százalékkal haladta meg az előző évi szintet. Az állati terméke-

ket feldolgozó iparágak erőteljesebb fejlődése mellett a növényi termékeket feldolgozó ágazatok termelése mérsékeltebben emelkedett, vagy némileg csökkent.

Szállítás, hírközlés

1970-ben a közlekedési vállalatok 281 millió tonna árut szállítottak, 6 százalékkal többet, mint 1969-ben. A szállítási távolság növekedése következtében az árutonna km teljesítmény 9 százalékkal nőtt.

1970-ben a közlekedési vállalatoknak a hosszantartó tél, majd az őrvi (a védekezés, azután a helyreállítás) külön nehézséget okozott. A szállítási igényeket a munkaszervezés javításával, a járműállomány korszerűsítésével, a népgazdasági erőforrások koncentrációjával a kritikus időben is jórészt kielégítették. Az őszi csúsforgalmat mérsékelte, hogy a növénytermelés 1970-ben nem érte el az 1969. évi szintet.

A vasúti közlekedésben folytatódott a vontatás korszerűsítése. A villamosított vonalak hossza 159 kilométerrel nőtt. 1970-ben a villamos és Diesel vontatás együttes aránya 66 százalék volt. A járműállomány korszerűsítésére a vasút

24 villany-, 36 Diesel mozdonyt és 8 motorvonatot szerzett be. A vasúti teherkocsi beszerzés 2300 darab volt 1970-ben, több az 1969. évinél, de kevesebb, mint amennyi a kiselvezetett kocsi pótlásához szükséges.

A tehergépkocsi-közlekedés szállítási teljesítményei 1970-ben is gyorsabban nőttek, mint a vasúté. Az év folyamán csaknem kétszer annyi új tehergépkocsit állítottak üzembe, mint az előző évben. 1970 végén a tehergépkocsi közlekedési vállalatok gépkocsiparkjának több, mint egynegyede egy évnél fiatalabb volt.

A távolsági személyszállításban a szállított utasok száma (1 017 millió fő) 2 százalékkal, az utaskilométer teljesítmény 3 százalékkal nőtt.

Az ország személygépkocsi állománya 1970-ben 23 százalékkal emelkedett, s az év végén 236 000 darabot tett ki.

Külkereskedelem, idegenforgalom

1970-ben a külkereskedelmi forgalom élénk volt. Volumenét tekintve a szocialista országokkal, százalékosan a nem szocialista országokkal nőtt nagyobb mértékben. Az év folyamán a szocialista országokkal az összes forgalom kétharmad részét bonyolítottuk le.

1970-ben a kivitel értéke 11 százalékkal nagyobb volt, mint 1969-ben. A magas világgiazi árak hatására számottevően fokozódott egyes kohászati termékek exportja. Jelentősen nőtt az alkatrész kivitel is, nagyrészt a járműprogrammal összefüggő kooperáció keretében. A gépiport 14 százalékkal emelkedett egy év alatt. A korábbi évekhez képest változást jelentett, hogy a nem szocialista országokba több mint másfélszeresére növelték a gépkivitel, bár az exportált gépeknek így is elég kis részét (10 százalékát) értékesítettük ezekben az országokban. Az élelmiszertermékek exportja 1970-ben is tovább nőtt, amit jelentős részben az 1969. évi kedvező növénytermelési eredmények tettek lehetővé. Az 1970. évi vágóállatkivitel mennyiségben nem érte el a tavalyi szintet, de a magasabb árak folytán a devizabevétel meghaladta az 1969. éviét.

1970-ben az ipari fogyasztási cikkek exportját a lakosság áruellátásának javítása, a választék bővítése érdekében nem növeltük. Azokban az árucsoportokban, ahol a lakosság igényei indokolták a kivitel 1969. évihez képest csökkentését, és növeltük a behozatalt.

Az összes behozatal 1970-ben

nagymértékben, 30 százalékkal emelkedett. A termeléshez szükséges anyagok és gépek importja, valamint a lakosság ellátásához szükséges élelmiszerek és fogyasztási cikkek behozatala egyaránt jelentősen emelkedett.

Az anyagimport 22 százalékos növekedésében a termelés megélénkülése mellett szerepe volt az árvízrel kapcsolatos védekező és helyreállítási munkáknak is. A gépiport 40 százalékos fokozódását elsősorban a beruházások megélénkülése váltotta ki.

1970-ben a behozatal növekedése is, és volumene is nagyobb volt, mint a kivitelé. A külkereskedelmi forgalom egyenlege passzívummal zárult.

1970-ben 6 320 000 esetben utaztak külföldre Magyarországra, ebből 3 600 000 esetben magyarországi tartózkodás céljából. A látogatók nagyobb része, kb. 90 százaléka a szomszédos szocialista országokból, elsősorban Csehszlovákiából és Jugoszláviából érkezett. A Bulgáriából, Lengyelországból és az NDK-ból érkezők száma is meghaladta a 300-300 ezret. A tőkés országok közül legtöbb látogató Ausztriából és az NSZK-ból érkezett. Az Európán kívüli országokból 120 ezren látogattak meg hazánkat, elsősorban az USA-ból és Kanadából.

A magyar állampolgárok 1970-ben egymillió esetben utaztak külföldre, zömében a szomszédos országokba.

A lakosság anyagi életkörülményei

A harmadik ötéves terv időszakában, különösen 1968–1969-ben a keresők száma viszonylag gyorsan emelkedett, és 1970. év elejére hazánkban magas foglalkoztatottsági szint alakult ki. 1970 folyamán a létszámnövekedés üteme az előző évekénél mérsékeltebb volt. Az egész népgazdaságban a keresők száma nem egészen egy százalékkal emelkedett, ami a munkások és alkalmazottak számának kb. 2 százalékos növekedéséből és a mezőgazdasági keresők számának kismértékű csökkenéséből adódott.

A munkás-alkalmazotti népesség körében 1970-ben a korábbi évekénél nagyobb mértékben emelkedett a rendszeres havi keresetek összege. A havi átlagkeresetek növekedéséhez az egyéni teljesítmények emelkedése és központi bérintézkedések mellett hozzájárult az is, hogy a gazdálkodó szervek 1970-ben a részesedési alapnak az előző évinél nagyobb részét fordították bérfejlesztésre, és kisebb hányadát egyéb bérjellegű kifizetésre, mindenekelött nyereségrészesedésre.

1970-ben a munkabér-kifizetések összege 8 százalékkal magasabb, az egyéb bérjellegű kifizetéseké 3 százalékkal alacsonyabb volt, mint egy évvel korábban. A két tétel együttesen 7 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbit. Mivel a munkások és alkalmazottak száma is nőtt, az egy foglalkoztatottra ju-

tó kereset, ill. jövedelem ennél kisebb mértékben emelkedett. A nominálkeresetek vásárlóerejét a munkások és alkalmazottak fogyasztói árindexének kb. 1,2 százalékos emelkedése mérsékelte, így a népességszámot egy keresőre számított *reálbére* 1970-ben az előző évhez képest *mintegy 4 százalékkal emelkedett*. A munkások és alkalmazottak egy főre számított *reáljövödelme* az előző évekhez hasonlóan 1970-ben is jobban nőtt, mint a *reálbér*. Ebben a foglalkoztatottság emelkedése mellett jelentős szerepe volt a társadalmi juttatások — nyugdíjak, táppénz, gyermekgondozási segély stb. — 15 százalékos emelkedésének. A bér, a létszám és a társadalmi juttatások növekedését együttesen tükröző *reáljövödelme emelkedése a munkás-alkalmazotti népességnek az elmúlt évben kb. 6–7 százalékos* tett ki.

Jelentős mértékben emelkedett a parasztság *reáljövödelme* is. Nőtt a termelőszövetkezetektől származó bevételek összege. Az 1970. évi gyengébb terméseredményekkel összefüggésben az év második felében a *tsz-munkadíjak* kifizetési üteme jelentősen mérséklődött. Emelkedett a háztáji termelésből származó jövedelem, amely a parasztság mezőgazdasági eredetű jövedelmének több mint 40 százalékát adja.

A *paraszti népesség egy főre jutó reáljövödelme az előzetes számítások szerint 1970-ben mintegy 7–8 százalékkal emelkedett*.

A főbb rétegek átlagos jövedelememelésén belül az egyes családok egy főre jutó jövedelme nem azonos mértékben és irányban változott. A jövedelemnövekedés mértéke függött a keresők és eltartottak arányának alakulásától, a munkaviszonyból származó jövedelem (kereset, tsz-javadalmazás) változásától, a társadalmi juttatások igénybevételelől stb. A jövedelmek általános emelkedése mellett voltak olyan családok, amelyekben nem változott vagy csökkent az egy főre jutó jövedelem.

A lakosság jövedelmének növekedése erőteljesen fokozta a javak és szolgáltatások iránti keresletet. A növekvő igények kielégítését szolgálta a fogyasztási cikkek termelésének növelése, valamint a cikkek exportjának mérséklődése és importjának jelentős fokozása. A kis- és nagykereskedelemben az előző évinél jóval több árut szerzett be, ami nemcsak az áruforgalom növelését, hanem a kereskedelem készletének feltöltését is lehetővé tette.

A lakosság ellátása 1970-ben javult, a legtöbb vonatkozásban megfelelt az igényeknek, és biztosította a fogyasztás növekedését, egyes cikkekkel azonban időnként és helyenként továbbra is hiány volt.

Az egy lakosra jutó fogyasztás 1970-ben országos átlagban 19 000 forintot tett ki, összehasonlítható átlagok számolva mintegy 6 százalékkal többet az előző évinél. Ezen belül kb. 2500 forintot képviseltek az ingyenes társadalmi juttatások (egészségügyi, oktatási és kulturális szolgáltatások, gyógyszerterítés, üzemi étkezési hozzájárulás stb.). Az összes fogyasztáson belül az élelmiszerek fogyasztása az átlagosnál mérsékeltebben, de így is elég jelentősen, 3–4 százalékkal emelkedett.

A ruházati fogyasztás, amely az előző években is meglehetősen gyorsan nőtt, 1970-ben kb. 7 százalékkal emelkedett.

Az előző évinél valamivel nagyobb volt egyes olcsóbb ruházati termékek kínálata is. Az áruellátás javulását mutatja, hogy a ruházaton kívüli iparcikkek fogyasztása mintegy 14 százalékkal emelkedett.

Valamelyest javult a szolgáltatások színvonala is, bár az igények és a rendelkezésre álló kapacitás között ezen a téren változatlanul fennállt a hiányosság. Elsősorban ebből adódott, hogy a lakosság által igénybe vett szolgáltatások 1970-ben is kisebb mértékben emelkedtek, mint az áruvásárlások.

1970-ben — előzetes adatok szerint — megközelítően 80 000 lakos épült, lényegesen több, mint az előző évben.

A fogyasztói árak 1970-ben országosan, az év egészét tekintve, kb. 1,2 százalékkal emelkedtek. Az élelmiszerek és élvezeti cikkek közül az állandóan, egész évben vásárolt termékek árszínvonala nem változott lényegében, az idénycikkek ára az év első felében — az 1969-es jó zöldség- és gyümölcstermés következtében — alacsonyabb, az év második felében pedig a folyó évi gyengébb terméseredmények folytán magasabb volt az előző év megfelelő időszakánál.

Az előző két évihez hasonlóan 1970-ben is a ruházati cikkek árszínvonala emelkedett a legnagyobb mértékben: kb. 2,5 százalékkal, ami egyes cikkek ennél sokkal nagyobb áremelkedéséből, más termékek változatlan, esetenként alacsonyabb árából adódott. Az egyéb iparcikkek és a szolgáltatások átlagos árszínvonala 1,5–2 százalékkal haladta meg az 1969. évi, míg a fűtésre, világításra fordított kiadások árszintje egy-két százalékkal csökkent.

A lakosság vásárlásainak növekedése mellett nőtt a lakosság el nem költött pénze is. A takarékbetét-állomány összege 1970. év végén 42,1 milliárd forint volt, az év folyamán 7 milliárd forinttal gyarapodott.

A társadalombiztosítási juttatások összege — beleértve a nyugdíjakat is — 1970-ben elérte a 30 milliárd forintot, a nemzeti jövedelemnek kb. 11 százalékát. A munkáltatók járulékbefizetései és a dolgozók nyugdíjjáruléka a társadalombiztosítási juttatásoknak 71 százalékát fedezte.

1970 végén a nyugdíjasok és járadékosok száma 1 453 000 volt, az év

folyamán kifizetett nyugdíj összege kb. 13 milliárd forintot tett ki. Az egy főre jutó átlagos saját jogú havi nyugdíjösszeg 1024 forintra emelkedett. 1970. július 1-től a dolgozók kórházi ápolást igénylő családtagjai, valamint a nyugdíjasok és családtagjaik is időkorlátozás nélkül

jogosultak díjtalan kórházi ápolásra. Családi pótlékot 1970-ben több mint 700 000 család kapott, részükre e címen az év folyamán összesen 2,8 milliárd forintot folyósítottak. 1970 végén a gyermekgondozási segélyt 167 000 anya vette igénybe, e segély éves összege 1,2 milliárd forint volt.

Beruházások

1970-ben — előzetes számítások szerint — a szocialista szektor beruházásainak összege kb. 87 milliárd forint volt, összehasonlítható átlagok 14–15 százalékkal nagyobb az 1969. évinél.

A vállalati beruházások 1970-ben 28 százalékkal meghaladták az előző évi szintet, és jelentősen, mintegy 20 százalékkal nőtt a szövetkezetek fejlesztési tevékenysége is. Egyes nagyberuházások megvalósítási üteme azonban a tervezettnél lassúbb volt, néhány 1970-re tervezett üzembehelyezés a következő években valósul meg. A befejezetlen beruházások állománya 1970-ben tovább nőtt, és december végén kb. 68–70 milliárd forintot tett ki.

1970-ben emelkedett a mezőgazdasági beruházásokra és a lakásépítkezésekre fordított összegek aránya.

1970-ben kb. 77 milliárd forint értékű beruházást helyeztek üzembe.

Többek között befejeződött a Borsodi Vegyikombinátnak a PVC-üzem beruházásainak 2. üteme, amely évi 31 500 tonna PVC termelését teszi lehetővé, továbbá a Dunai Kőolajipari Vállalat kőolaj-extraháló és kenőolaj-hidrogénező üzemének építése. A Tiszai Vegyikombinát új polimer üzemé évi 24 000 tonna polietilén granulátum termelését biztosítja.

Ugyancsak elkészült a Magyar Viscosagár polimerizáló részlege.

Népesség, népmozgalom, egészségügyi és kulturális ellátás

Az ország népessége 1970. év végén 10 347 000 fő volt, 32 000 fővel több, mint egy évvel korábban.

1970-ben 152 000 gyermek született, ezer lakosra számítva 14,7. A születési arány magasabb volt, mint 1961–1967. években, de kismértékben alatta maradt az előző két évinél. A művi vetélések száma, amely 1969-ig állandóan emelkedett — feltehetően a korszerű születésszabályozási módszerek elterjedése következtében — 7 százalékkal kisebb volt, mint az előző évben.

1970-ben 120 000 ember halt meg, az 1000 lakosra jutó halálesetek száma 11,6 volt. A viszonylag magas és növekvő halálozási arány azalatt függ össze, hogy a népesség egyre nagyobb része tartozik az idősebb korcsoportokba. Az év folyamán is emelkedett a rosszindulatú daganatokban meghaltak száma, és a tél végi influenzajárvány következtében többet haltak meg, mint egy évvel korábban. Az 1969. évihez képest 17 százalékkal nőtt a közúti baleset folytán meghaltak száma.

1970-ben az 1000 lakosra jutó természetes szaporodás (a születések és a halálozások különbözete) 3,1 ezrelék volt, alacsonyabb az előző évinél.

1970-ben 96 500 házasságot kötöttek, 1 százalékkal többet, mint 1969-ben. A válások száma (23 000) 5 százalékkal emelkedett.

1970 végén 23 500 orvos volt az országban, 10 000 lakosra számítva 23. Emelkedett a körzeti orvosok száma is.

A kórházi ágyak száma 1970-ben 1000-re emelkedett, és az év végén 84 500-at tett ki. 10 000 lakosra 82 kórházi ágy jutott.

A megelőző intézkedések hatására évről évre csökkent az új tbcs megbetegedések száma. 1970-ben számuk alig tízezeret tett ki. Gyakorlatilag megszűnt a diftéria és a járványos gyermekbénulás előfordulása, a védőoltások hatására jelentősen csökkent a hastífusz, a szamarkehőgés és a tetanusz megbetegedések száma is.

Az 1970/71-es oktatási évben kb. 1 800 000-en vesznek részt az általános, a szakmunkásképző, a középiskolai és a felsőfokú oktatásban. Az oktatásban részt vevők száma az előző tanévhez képest 52 000 fővel csökkent. A mérséklő-

Az Ikarus Karosszéria- és Járműgyár Budapestén új szerszámüzemi, székesfehérvári telepén új járműgyártó csarnokkal bővült. Az Egyesült Izzólámpa- és Villamossági Gyár egri üzemében 7,3 millió darab tranzisztorgyártó kapacitást épült ki. Üzembehelyezték Vácot a Dunai Cement- és Mészmuvek 4. sz. kemencéjét, amely évi 300 000 tonna cement előállítását teszi lehetővé. A Győri Pamutszővő- és Műbörgyárban új műbörgyártó csarnok létesült. Jelentősen bővült a Kner Nyomda doboz- és nyomtatványgyártó kapacitása is.

Az év folyamán a mezőgazdaság és az élelmiszeripar is új létesítményekkel gyarapodott: Szegeden nagy kapacitású tejüzem, Kecskeméten bortároló, Szekszárdon sertéshizlalda épült. Jelentősen bővült az ország gyümölcstároló kapacitása is.

1970-ben a Karcag—Nyiregyháza közötti szakasszal befejeződött a Budapest—Debrece—Nyiregyháza vasútvonal villamosítása.

Új kórház épült Kazincbarcán, Cegléden, Vácot. Bővült az üdülőhálózat: Siófokon és Balatonszéplakon 600–600, Gyulán 400 férőhelyes üdülőt adtak át. 1970-ben két új szállodát vettek használatba, a budapesti AERO Hotelt és a békéscsabai szállodát, ezek a szállodai férőhelyeket 212-vel bővítették.

dés azért következett be, mert az előző évinél kisebb az általános iskolás korú gyermekek száma. A középiskolákban és felsőfokú tanintézetekben többen tanulnak, mint az 1969/70-es tanévben.

1970/71. tanévben a szakmunkás-tanulók száma 223 000 volt, ugyanannyi, mint az előző tanévben. A leánytanulók aránya sem változott az előző évihez képest, a szakmunkás-tanulók közül minden negyedik leány. 1970-ben 66 000 fiatal tett szakmunkásvizsgát, 5 százalékkal több, mint 1969-ben.

1970-ben a nappali, esti és levelező tagozatokon 66 000-en fejezték be középiskolai tanulmányaikat, 7000-rel kevesebben, mint egy évvel korábban. A gimnáziumokban 4000-rel csökkent az érettségizők száma, a szakközépiskolákban ugyanannyian érettségiztek, mint 1969-ben. Az elmúlt évben kb. 18 200-an szereztek felsőfokú oklevelet, 400 fővel többen, mint az előző évben. Az egyetemeken esti és levelező tagozatain végzetek száma csökkent.

1970/71-ben az általános iskolák felső tagozatán a tanulók 90 százaléka, a gimnáziumokban 97 százaléka részesül gyakorlati képzésben. A középfokú oktatáson belül a szakközépiskolába járók arányának növelése elősegíti a korszerűen képzett gyakorlati szakemberek számának emelését. 1970–71-ben a középiskolák nappali tagozatának első évfolyamára felvett fiatalok 49 százaléka került szakközépiskolába. A felsőfokú intézmények nappali tagozatára iratkozott elsőévesek 30 százaléka felsőfokú technikumokban és szakiskolákban, főiskolákban tanult.

A színház- és mozilátogatások száma az előző évihez képest lényegében nem változott, az év folyamán színházi előadásokra 5 600 000, mozilátogatásokra 80 millió jegyet adtak el. A televízió-előfizetők száma 1970. december 31-én 1 770 000 volt, 173 000-rel több, mint egy évvel azelőtt. A műsoridő heti 4 órával emelkedett, és kísérleti jelleggel megkezdődött a színes adás.

1970-ben 4800 könyv jelent meg, 47 millió példányban. A könyvek száma az előző évhez képest 6 százalékkal emelkedett — fejeződik be a Központi Statisztikai Hivatal jelentése. (MTI)

HALÁSZ LÁSZLÓ

KARMESTER

— Tegnap este életemben először vezényeltem Debrecenben, ahol 1905-ben születtem. Megvallom őszintén, hogy ez óriási élmény volt számomra. Gyermekkorom emlékképei tértek vissza állandóan a hangversenyterembe. Azok az évek, amikor elemi iskolába jártam, amikor bekerültem a Piarista Gimnáziumba, amikor elszöktünk az iskolából a Nagyerdőre futballozni, s ha szakadt nadrággal mentünk haza, jól elraktak érte. Eszembe jutott az érettségi, amit 17 éves koromban tettem le, mert nem szerettem iskolába járni, és rájöttem, hogy a legegyszerűbb gyorsan befejezni.

Ezekkel a szavakkal kezdte beszélgetésünket kedden délelőtt Halász László karmester, aki 36 évvel ezelőtt hagyta el Magyarországot, hogy zenét tanuljon a világtól, és később zenére tanítsa az embereket a hangversenyteremben csaknem az egész világon. Hétfőn este a Bartók tereben vezényelte nagy sikerrel a Debreceni MÁV Filharmonikus Zenekart, s vendégünk lesz február 8-án is a Kodály emléknapi záróhangversenyének dirigenseként. A hosszú távollét, a világtávozás éveit éppen úgy nem felejtette el Debrecen, mint ahogy az anyanyelvét sem, s szívesen emlékezik fiatal éveire.

— Amikor a Zeneakadémiára kerültem, óriási horizont nyílt meg előttem, mert Debrecen az én időmben zenileg elmaradt város volt. És tegnap este, amikor a hangverseny első száma után lettem a karmesteri pálcát, és szembefordultam a tomboló közönséggel, először értettem meg a hatalmas fejlődést, ami az én gyermekkorom óta történt. Életem legnagyobb meglepetései közé tartozik, hogy ilyen kitűnő zenekar és kórus működik Debrecenben, mint a MÁV Filharmonikus Zenekar és a Kodály Kórus.

— A Zeneakadémia az én fiatalom idején — ellentétben Debrecen zenekultúrájával — a zenitjén volt. Csak néhány nevet említek: Dohnányi, Hubay, Weiner, Kodály, Bartók. A világnagyságok tömegesen voltak jelen. Merem állítani, hogy a világnak egyetlen sarkában sem lehet ma olyan képzést kapni, amelyet mi kaptunk. Én pianistának készültem, tehát Bartók és Dohnányi voltak a tanárim eleinte, de idejében meguntam a napi öt-hat óra gyakorlást, és a szolfézs, valamint a zeneszerzés órákon kapcsolatba kerültem Weiner Leóval és a fiatal Kodállal.

— Itt szeretném megkérdezni, hogy mi a véleménye az úgynevezett Kodály-módszerről?

— Mindenki sokat beszél mostanában a Kodály-módszerről, és azt hiszem, nem veszik észre, hogy mi volt Kodály legnagyobb érdeme. Én sokat foglalkoztam Amerikában a Kodály-szisztémával, és megmondom, mi a legnagyobb problémám. Nincs egy tízed annyi példánk sem, mint a közönség népeknél van, és amennyit Kodály összegyűjtött. Kodály legnagyobb érdeme, hogy rájött, a népdalok alapján nagyszerűen lehet tanítani a gyerekeket. Felismertem, hogy a magyar kultúra jövője egy szóban rejlik, és ez a szó a KÖZÖNSÉG. Amerikában én is azon dolgozom, hogy az elemi iskolában kezdjük el azt, amit Kodály itt bevégzett. Rengeteg energiát fektettem bele ebbe a munkába a „zenecsinálás” mellett, mert látom, hogy a közönség egyre kevesebb. És én nem vagyok híve annak, hogy a közönséget bekényszerítsék a hangversenyterembe, mert az nem közönség. Munkám segítésére most már tanszék is létesült a New York állami egyetemen, melynek zenei igazgatója vagyok.

— Nagyon sokan azt hiszik, hogy a Kodály-módszerről az a célja, hogy mindenkiből zenészt csináljon. Maga a mester nemegyszer személyesen is mondta nekem, hogy semmi sincs tőle nagyobb elgondolástól, mint ez. Különösen egy ilyen országban, ahol sokkal több zenészt képeztek, mint amennyit foglalkoztatni lehet. Különben nem lenne velünk tele az egész világ. És azt hiszem, amit Kodály akkor gondolt, azt maguk már látják, mert az utóbbi négy-öt évben sokszor vezényeltem Budapesten az Operaházban, és mindig meglepett, hogy milyen fiatal a közönség. Ez teljesen ellenkezője az amerikai helyzetnek, ahol az ifjúság a klasszikus zenével egyszerűen nem foglalkozik.

De nemcsak hogy nem foglalkozik, hanem el is veti.

— Ha megengedi, térjünk vissza időben a zeneakadémiai évekhöz.

— Az Akadémiára 1924-ben kerültem, Magyarországról 1929-ben mentem Prágába, bár akkor már az Operaház korrepetitora voltam. Úgy látszik, valami vándorószton volt bennem, mert Prágából két év múlva Bécsbe mentem, ahol a Volksoperben nemcsak korrepetitor voltam, hanem vezényeltem is. Három év múlva Respihigi szerzett nekem állást a római állami operában. Aztán visszahívtak Bécsbe, ahol egy szép napon Toscanini aszisztense lettem. Sohasem felejttem el az első próbát Toscaninival. A Mesterdalkokat kellett zongoráznom, és úgy reszketett a kezem, hogy állandóan rossz hangokat ütöttem le. Toscanini megállított.

— Tud maga zongorázni? — kérdezte.

— Mester, higgye el nekem, hogy én zongorista vagyok.

— Hát akkor miért reszket a keze?

— Mert félek magától.

Erre elkezdett nevetni, és azt hiszem, ez volt az első alkalom, amikor rokonszenvvel nézett rám. De néhány hét múlva úgy hozzámvgott egy kottát, hogy a helyét négy öltéssel kellett bevarni a homlokomon.

— Csak könyvelők járnak mindig kottával, maga pedig nem könyvelő. Tessék megtanulni az anyagot kívülről!

Aztán vele voltam 1935-ben és 1936-ban, és ebben az évben Amerikába is magával vitt. Ő teremtette meg az első lehetőségét annak is, hogy Amerikában operát vezényeljek. St. Louisban a Tristant vezényeltem beugrással. Nagy siker volt. Aztán tipikus amerikai hírvetkezett. Rögtön meghívtak a Philadelphia operába Wagnert vezényelni, és egy évre rá visszahívtak St. Louisba igazgatónak. Aztán borzasztóan gyorsan ment minden. Amerika legnagyobb és leghíresebb koncerttermeiben, fesztiváljain vezényeltem. Majd 1941-ben New York polgármestere — aki mellesleg legalább olyan jól beszélt magyarul, mint én, mert az anyja magyar volt — népoperát alapított, és pályázatot hirdetett az igazgatói munkakör betöltésére. 62 pályázó közül azért választott engem, mert én voltam az egyetlen, akinek nem volt protektora. Így lettem a New York-i operaház igazgatója. És azóta járom a világot. Internacionális karmester lettem, mert meggyőződésem, hogy érintkezni kell mindenféle néppel, kultúrával, elgondolással, és a muzsikával kell erősíteni az emberekben az együvértartozás érzését. Ez hozott vissza Debrecenbe is vezényelni.

— Nem jelent nagyobb fáradságot mindig más zenekarral dolgozni, mint például most a MÁV Filharmonikusokkal, akiket egyáltalán nem ismert?

— Ez a zenekar egyszerűen elsőrendű együttes. Amerikában háromszor ekkora városnak sincs még csak megközelítő zenekara sem. Nagy szomorúsággal hallottam azonban, hogy a zenekar úgy érzi, nincs eléggé megbecsülve. Az emberek nem gondolnak arra, hogy egy zenész kiképzése pont annyi időt vett igénybe, mint egy orvos vagy ügyvéd kiképzése, és hogy nekik állandó gyakorlással kell életben tartani tudásukat, technikai képességeiket. És ha a zenekar érdekében szólnak, a város érdekében is tesszem. Azt hiszem, Debrecennek más értékei mellett a zenekar olyan értéke, amit — amerikai közmondással élve — nem lehet egy éjsz-

ka összecsapni. Ha a zenekar elveszti legjobb tagjait, azokat nem lehet még egy ugyanolyan jó zenésszel sem pótolni, mert az együttes a titka a zenekarnak.

— Hogyan fogadják a világon a magyar zenét?

— Még mindig folyik a Bartók- és Kodály-művek kirobbanása, ez a folyamat még nem kulminált. Ma a világon a legtöbbet játszott zeneszerző Bartók. Közönségcikk lett belőle, ami azért is érdekes, mert én emlékszem, hogy 1925 táján majdnem gúny tárgya volt. A másik érdekes jelenség, hogy Magyarország mint „operaország” kezd előtérbe kerülni. Egy operairó gárda alakult ki, ami nincs sehoh a világon. Nekem az az érzésem, hogy közülük legalább egy nagy operakomponista fog kinőni. Hiszen abban a szerencsés helyzetben élnek, hogy megtanulhatják a műfajt, mert kapnak előadást. Azért is remélem ezt, mert még mindig azt tartom, hogy az operát a legmagasabb foka a dirigálásnak.

— Mi a legfontosabb indíték az Ön számára a dirigálásnál?

— Ez természetesen attól függ, hogy milyen műről van szó. Hogy programzene-e vagy opera? Az embernek van egy elképzelése a műről, és azt dirigálja. De például egy Beethoven-műnél a stílus az irányadó. Dohnányit kell említenem, aki azt mondta, ha megtalálta a mű stílusát, a siker ötven százalékát már biztosítottad.

— Van-e szükség a művészetben agresszivitásra?

— A zene extrovertált tevékenység: valamit kisugároz egy közönséghez. És az extrovertizmusnak kötelessége, hogy agresszív legyen, mert ha nem agresszív, akkor nem

extrovert. Aki hisz önmagában, annak szüksége van egy bizonyos agresszivitásra, mert önbizalom nélküli nincs művész. Mindig azt mondom: ha te nem bízol magadban, a közönség sem bízik benned. A közönség mindig megérzi a biztonságot a művészen, és ezt meg is követeli. A közönség kegyetlen. De ez nemcsak a zenében, hanem minden művészetben így van.

— Van-e nosztalgikus alapja annak, hogy Bartók és Kodály zenéjével sokat foglalkozik?

— Ahogy a vér nem válik vízzé, úgy az ember szülőföldjét sem feleli el soha. Aki ezt tagadja, az csak divatból teszi. Én büszke vagyok arra, hogy magyarnak születtem, és hogy magyar zenei képzést kaptam. Ezeket az értékeket profétaként hirdetem. De nemcsak azért, mert magyarok, hanem mert valóban értékek. És ezzel nem vagyok egyedül, mert a nem magyarok éppen úgy hirdetik.

— Mi foglalkoztatja mostanában leginkább?

— Sokat foglalkozom gondolkodással. És rájöttem, hogy ez a legnagyobb luxus a mai életben, mert nem találunk rá időt. Elhatároztam, hogy a megmaradó éveimet annak szentelem, hogy éljek. Rájöttem ugyanis, hogy én egy gyönyörű hajszós életet élek, ami azonban mégiscsak hajszó. Az élet értékeit másként látom, mint néhány évvel ezelőtt. A materiális értékek nagyot zuhantak a szememben az utóbbi hónapok alatt. Talán mert rájöttem, hogy ezeket meg lehet vásárolni, és arra is rájöttem, hogy belső megelégedettséget semmi pénzzel sem lehet beszerezni. Szóval a jövővel életem akarom eltölteni. És azt a tanácsot adom a fiataloknak, hogy ők korábban kezdjék, mint én.

Magyar Vilmos

Február 14-én

ér véget

a „Három szegény szabólegény” sorozat

A Napló február 14-i számában közöljük a Három szegény szabólegény című mesealbum utolsó képeit. Ezzel a több mint két hónapig tartó sorozat véget ér, s a gyerekek hozzákezdhetnek, hogy elkészítsék az albumokat.

A kész albumokat február 28-ig kell bemutatni a Napló kiadóhivatalában, s a bemutatott albumok gazdái vesznek majd részt a sorsolásban. Mint korábban is közöltük már, mintegy ötezer forint értékű játékot sorosolunk ki majd a Napló és a Csokonai Színház ajándékaként. Sőt a szerkesztőséghez már érkezett felajánlás — a Játékkészítő Ktsz-tól —, hogy megtoldják a kisorsolható játékok amúgy is jelentős mennyiségét, hadd legyen minél több gyereknek az öröme.

A vidéken lakóknak nem kell az albumot beküldeni, hanem csak egy igazolást az iskolától, az úttörőcsapat vezetőjétől, hogy elkészítették és az iskolában bemutatják. Az igazoláson, amelyet a szerkesztőség címére beküldenek, feltétlenül szerepeljen a gyerek neve és pontos lakcíme. Ezzel kérjük a vidéki általános iskolák és úttörőcsapatok vezetőit, az igazolások aláírásával segítsék elő, hogy Debrecenben kívül is minél több gyerek részt vehessen a sorsoláson.

A sorsolás időpontjáról és helyéről később tájékoztatjuk olvasóinkat.

Tekintettel arra, hogy eredetileg úgy terveztük, tíz folytatás lesz — s csak időközben derült ki, hogy nem lehet ennyire összeszűriteni a mesét —, volt olyan olvasónk, aki máris beküldte az albumot. Megnyugtató véget közöljük, hogy az ilyen albumokat a hiányzó képek ellenére is figyelembe vesszük, s készítők részt vesznek a sorsolásban.

Jön-e az operai folytatása a vendékérdések többnyire barátok közül. A rizs közönsége telceni színészeket.

Akik látták tavaria kamaraszínhádi román tagozat látványját, akár tét a Csokonaiabaggették a fantázia a tisztán, szépen mozgáskultúrájú kérdés bennük dott: hamarosan!

Az akarat tehát akarata: folytatni sokat, gyarapítani. A Román Komhar megyei Bizotgyei néptanácsnareceni küldöttség mindjárt az első szót váltani a k város kulturális kapcsolatának továbbfejlesztéséről. A debreceni színházi napirendezői nem mulasztották el meg hívni a nagyváradi magyar tagozatot vegyének részt a idei fesztiválon, amely a klasszikus drámai alkotások megismertetését hivatott elősegíteni. Hogy lesz-e eredménye a meg hívnak, közel sen elől. Február közepéig itt kell lennie a válasznak tapsolhatunk-e majd az idén külföldi együttesrel. A kintiek pedig szeretnék — mivel náluk operai tagozat nincs — ha debreceniek valamiklasszikus operát mutatnának be.

Hivatalos megígnyem történetzódás is kölcsönös színházi vonalonsek a cserelátogata, kameljük, a mikor szélesedik testvérvárosi szí Debrecen kapcsolás és az igyekezet részről.

Mindössze hatöltött a Csokonaradon. Másfél hogy a városban közödni tudjon merre keresheti szerkesztőségét, zeumot, Léda as

A megyei munkás-paraszt középiskolai kollégiumért

Szűcs Gábor, az MSZMP Derecskei Járási Bizottságának első titkára írja:

Olvastam a Naplóban azt a tudósítást, amely a megyei munkás-paraszt középiskolai kollégium létesítésével foglalkozott. Ezt a gondolatot és javaslatot időszerűnek és meggyőzőnek találok. Több okból is.

Még jól emlékszünk valamennyien a X. kongresszus beszámolójára, közelebről arra a részre, amely éppen a fizikai dolgozók gyermekeinek jobb oktatását, nevelési feltételeit sürgette. Kádár elvtárs ezt így fogalmazta meg: „... a párt elvi-politikai kérdésnek tartja továbbra is, hogy a fizikai dolgozók gyermekei a tanuláson minden fokán megfelelő külön támogatást kapjanak.” Látható ebből, hogy országos probléma megoldásáról van szó. Olyan problémáról, illetve törekvésről, amely mélyrehatóan összefügg pártunk politikai elveivel és

Újabb csatlakozások

A derecskei járás négy alapítványt létesít

gyakorlatával. Úgy vélem, főleg a munkásosztály vezető szerepével és a szövetségi politikával kapcsolatos törekvés és feladat ez.

A munkásosztály vezető szerepét tovább kell szélesítenünk és erősíteni. Ez azt is jelenti, hogy a munkásosztály tagjai: lányok és fiatalok egyre többnek kell személtve részt vennie a politikai vezetéssel, a tudományos, a kulturális élet tervező, irányító, végrehajtó szervezeteiben és testületeiben. Ma már ez nem egyszerűen csak elhatározás és meggyőződés dolga. Magas fokú és sokoldalú képzettséget, tudatos erkölcsi magatartást igényel. Ugyanez vonatkozik a szövetségi osztály, a parasztszervezetekre is. Számukra a cél az a megvalósításhoz vezető út azonos.

Ilyen útnak számít — egyiknek, ámde igen figyelemre méltónak a sok közül — a megyei munkás-paraszt középiskolai kollégium is. A kezdeményezés hangoztatja, hogy a kollégium valóban a munkásosztály és a paraszti osztály tehetséges gyermekeit fogadja be. Számukra biztosítja a külön támogatást. Így elsőrendű politikai céljainkat valósítja meg az élet egy területén.

Külön öröm számomra, hogy a megvalósításnak ez a gondolata először a mi megyei párttervezetűnkön kapott hangot. Szerepelt a következő időszak céljai, feladatai között is.

Alig két hónapja hallottuk a gondolat megfogalmazását a párttervezetben, és máris mint konkrét terv, mint kibontakozó valóság áll előttünk. Ezt a következetességet és gyorsaságot példamutatónak tartom. Mindezek alapján jelentem be a járási pártbizottság nevében támogatásunkat. Közös elhatározásunk az illetékes szervekkel, vezetőikkel, hogy a járás területén négy alapítványt létesítsünk. Ez megoszlik Derecske, Hajdúszovát, Létavértes és Pocsaj közt.

Úgy tervezzük továbbá, hogy az általunk támogatott tanulókat rendszeres kapcsolatot tartunk fent. Járásunk vezetői és szakemberei, pedagógusai időről időre meglátogatják ezeket a tanulókat. Beszámolnak a hazai életéről, ismerkednek az ottani helyzettel. Diákjainkat meghívjuk néhány fontos és számukra érdekes rendezvényre is. Nem engedjük meglazulni a szálakat. Hiszen diákjainkat visszavárjuk közénk — szakemberként, vezetőként.

Pártbizottságunk nevében ezúttal hívom fel megyénk járásainak párt szerveit és párttervezeteket, tanácsait, hogy támogassák a megyei munkás-paraszt középiskolai kollégiumot, illetve ösztönözzék az üzemek, termelőszövetkezetek, intézmények vezető testületeit: tegyék meg alapítványokat, csatlakozzanak a nemes és eredményesnek látszó kezdeményezéshez!

Előttük Bede utazott egy mágyenyekkel megr — Mindeneseta Demeter. — ni az akciót. Legteljesen sötélt halt teljesen alyamat kísérteti. Nem is kételkedteit, de még az értelmét látta b mába. Mindezt egykori hadnagszolgalelkűségrelével, ha annak utóbb tűzre vet székrejében őrlőle is lehet val

Eldugott helyfekküdt a Fémőüzeme működőkobban dolgozómozdulni sem sek állták el a műszakváltáslei a homokszár

APRÓHIRDETÉSEK

HÁZ

Fel villa két adandó lakással igényesnek eladó. Hadházi u. 28. Telefon: 11-227.

Nyugati utca 46. sz. két-szoba-összkomfortos, alápincézett utcai hárszűrszős eladó. Érdeklődni kizárólag szombaton és vasárnap Mórlicék.

Maróthy György u. 19. sz. ház beköltözhető lakással eladó. Érdeklődni helyszínen.

Józsa, Elek u. 75. számú ház 860 négyzetméter területtel szívesen eladó.

LAKÁS

Elcserelem Budapest, VII. Hernád u. 8., I. em. 4. ajtó egyzobás lakószobát Debreceniért. Érdeklődni Debrecen, Hajnal u. 12. Kulesár.

Elcserelem egyzobás bérlési lakószobát nagyobb, vagy emeletre. Debrecen, Hajnal u. 12., fszt. 4. Kulesár.

ÁLLAT

Barna tascó postényű ötödik hónapos eladó. Pérecs u. 18.

Naposesibe február 7-14-21-re előjegyezhető. Debrecen, Csapó u. 19., keresztépület.

ÁLLÁS

Gépesített háztartásba orvoshasználati gyermekszertartási alkalmazottat keres. Dr. Mather, Budapest, XIII., Muther Sándor u. 152. Telefon: 490-470.

Megbízható német keresek két éves kislány mellé. Török, Szabadság útja 99., sírkösztem.

Általános iskolásokat minden tantárgyból, középiskolákat németből, oroszából korrepetálókat. Szabó Sallai 11. sz.

JÁRMŰ

Új 601-es Trabant eladó. Vaszil István, Csengő u. 5., I. em. 22.

CU Wartburg eladó. Vörös Hadsereg útja 36., két és fé emelet 2. ajtó.

Új FIAT Sport Cupé eladó. Poroszlay út 33/A. III. 4.

Moszkvics 412-es utalvány, 21 788 sorozatszám. Eladó Ajánlatokat Nagy, Kismarja, Pf. 3.

Polski FIAT 1300, garanciális, bejáratott, kifogástalan, fehér, eladó. Telefon: 17-281.

Skoda Felicia személygépkocsi eladó, MAV 111-es órház, Téglaáskert.

Jó műszaki állapotban lévő gyári új motorral GAZ 69-es személygépkocsi eladó. Ár megbeszélés szerint. Érdeklődni: Hajdúszoboszló, Köztársaság MTSz, Szovátai út 2. Telefon: 260.

EGYÉB

Színes nagy aranygyűrűket kérje, díjmentesen megküldjük! Rózska! Fél ezer újdonság! Ezüsfényű, oronák, gladiolusok, díszcsérek. Szállítás postán. Szalkai kertészet, Budapest, VI., Népköztársaság út 8.

Eladó két db 3x3 és fél m kiöplő függöny, dunyha, paplan, Orion rádió, vasgágy sodronnyal. Beresényi út 51.

Juhászbanda és libatoll eladó. Méhes u. 14. Töcsökert.

Sötétkék német gyermekkoszt kiadó állapotban eladó. Kossuth u. 59.

Téli vásár

a Debreceni ÁFÉSZ

ruházati boltjaiban

február 8-tól 20-ig

Debrecen, Nyugati u. 4. sz.,
Debrecen, Rákóczi u. 8. sz. alatt,
a Hatvan utca elején (főpostával szemben)
felállított sátrunkban
és a miképerési ruházati boltunkban

30-40 százalékkal olcsóbban most vásároljon!

BŐ ÁRUVÁLASZTEK!

DEBRECENI ÁFÉSZ

Dolgozókat alkalmaznak

Józsai telepünkre rakodó munkásokat jó kereseti lehetőséggel állandó munkára felvesszük. Jelentkezéskor Józsa-n a Gyapjú és Textilnyersanyag-forgalmi Vállalat telephelyén.

Belső ellenőri, ügyvitelszervezői, üzemszervezői munkakörbe azonnali belépéssel, számviteli főiskolát vagy közgazdasági egyetemet végzett dolgozókat keresünk. Gyakorlati rendelkezések előnyben. Részletes önéletrajzot, jelenlegi besorolás és igény megjelölésével „Elelmiszertárolás” jellegre a kiadóba kérünk.

Közműves és üveges szakmunkásokat, valamint közműves és tetőfedő segédmunkásokat, azonnali belépéssel felvesszük. Debreceni Építőipari Ktsz. Hatvan u. 43., munkahelyén.

Közgazdasági technikumot végzett építőipari gyakorlattal rendelkező női dolgozókat anyagkönyvelőnek azonnali belépéssel felvesszük. Jelentkezni lehet Debreceni Építőipari Ktsz. Hatvan u. 43., személyzeti vezetőnél.

Közbányai Sörgyár felvessz 18 éven felüli férfi segédmunkásokat. Jelentkezéskor munkaadó-gazdálkodás, Budapest X., Maglóci u. 17. Hajdúsági Iparművek felvételre keres közgazdasági egyetemi, számviteli főiskolai vagy okleveles könyvvizsgálói képesítéssel rendelkező, vállalati szintű szervezésben, ellenőrzésben gyakorlattal rendelkező szakembereket. Jelentkezéskor Tégla, személyzeti főosztályon.

A MAV Járműjavító Üzem az 1971.72. tanévre az alábbi szakmákban iskolázott beutalókat: vasúti járműszerelő, esztétikus, tűzkezelő, hegesztő, marós, villanyszerelő, fűvezető-mázoló, asztalos. Jelentkezéskor: az üzem tanműhelyvezetőjénél.

MEDICOR Művek Debreceni Orvosi Műszergyára egyike üzeméhez felvételre keres férfi betanított munkásokat, csiszoló és orvosi-műszerész munkakörbe. Foglalkoztatás két műszakban, közeli falvakból bejárók részére utiköltségtérítést fizetünk. Szakmunkás vizsga letételére lehetőség van. Jelentkezéskor az egyik-félfalmi üzem főművezetőjénél.

Lánghegesztőt, víz- és gőzszerelőt, valamint portást felvessz a Bőrgyár, Debrecen, Vágóhid u. 3. Egy fő számlázásban jártas és közgazdasági érettségivel rendelkező számlázó adminisztrátort és férfi segédmunkásokat keres a Temetkezési Vállalat, Debrecen, Béke útja 13.

Vizkutató- és Fűtő Vállalat Üzemvezetője Debrecen, Monostorpályi út 29., azonnali belépéssel felvessz teleteli munkahelyre lakatos, szerelőt, gyakorlattal rendelkező segédmunkást. Jelentkezni lehet a vállalat munkahelyi osztályán.

Épületgépész technikust vagy víz-gázvezeték-szerelő technikust (művezető) vezetői beosztásba felvessz Építő Ktsz. Kunmadaras.

Víz-gázvezeték-, fűtőszelvény szakmunkást, valamint betanított segédmunkást felvessz a Debreceni Építőipari Ktsz. Jelentkezéskor Hatvan u. 43.

127. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet takarítónőt alkalmaz meg-határozott időre. Jelentkezéskor Burgundia u. 1. alatt.

Felvesszünk villanyszerelő, vízvezeték-szerelő, közműves szakmunkásokat, építőipari könnyűgépkészítő, építőipari segédmunkásokat, gépkocsiszerelőket és gépkocsivezetőket. Jelentkezni lehet: Városi Tanács Költészetési Üzemnél, Debrecen, Bartók Béla út 61.

Önálló munkahelyi előadót keres a Hajdú-Bihar megyei Vegyipari Vállalat. Jelentkezéskor Debrecen, Erzsébet u. 27. sz.

Aruforgalmi előadót középiskolai végzettséggel, gyakorlott gépirónőt, valamint vizsgával rendelkező Weimar rakodógép-kezelőt vesz fel azonnali belépéssel a Hajdú-Szabolcs megyei MEH Vállalat, Debrecen, Külső vásártér 3. sz.

TÜZEP V. felvessz gépkönyvelőt, könyvelőt, hidegburkolót, jelentkező Vörös Hadsereg útja 54. I. em. Felvessz természet, mérlegmestert, éjjeliőrt. Jelentkezéskor Monostorpályi út 1. Telepvezetőnél.

Portást, női szabó szakmunkást vagy betanuló varrónőket felvessz a Finomkötöttárnyaggyár, Debrecen, Görbe u. 4.

Azonnali belépéssel fiatal érettségizett adminisztratív dolgozókat keresünk. Szolgáltató Ktsz. Hajdúszoboszló.

Számviteli csoportvezetőt ipari mérlegképes könyvelői képesítéssel, valamint építőipari számlázó felvesszünk, épületgépészeti ismeretekkel rendelkezők előnyben. Hajdú-Bihar megyei Keményseprő és Kályhas Vállalat. Jelentkezni lehet a személyzeti vezetőnél. Varga utca 28.

Gyors-gépirót és 3 nyugdíjas általános lakatos felvessz a Győrszeri Központ. Jelentkezéskor Szechenyi u. 35-37.

Villanyszerelő, hegesztő, lakatos szakmunkásokat alkalmaz a MAV Járműjavító Üzem.

Esztétikus szakmunkásokat és legalább 5 éves szakmai gyakorlattal rendelkező villanyszerelőket felvessz Debreceni Dohánygyár.

Azonnali belépéssel, állandó budapesti foglalkoztatással 16 év feletti férfi és női munkavállalókat segéd- és betanított munkakörbe felvesszünk. Fizetés és egyéb juttatások a vállalat kollektív szerződése szerint. Felvesszünk továbbá lakatos, villanyszerelő, betanított faipari gépmunkás, vizsgával rendelkező gépkészítőket, fűtőket, dömpervezetőket, valamint takarítónőket. Jelentkezéskor Könyvtár- és Szigetelőanyag-igazgatóság, Budapest, X., Noszlopy u. 2., vagy a Felsőlemezgyára, Budapest, XX., Dózsa György út 63.

A Hajdúsági Iparművek keres azonnali belépéssel nagy gyakorlatú lakatos garázmestert. Technikumi és garázmesterei képesítéssel, munkásszállítás és étkezés biztosítva. Fizetés megegyezően szerint.

Az Idegenforgalmi Hivatal adminisztrációs munkára németül beszélő, állandó és időszakos dolgozókat keres. Alkalmazási helye: a debreceni turistaszálló és camping. Jelentkezéskor írásban, önéletrajz megküldésével. Idegenforgalmi Hivatal, Debrecen, Pf. 128.

Timáregédeket és segédmunkásokat felvessz a Bőrgyár, Debrecen, Vágóhid u. 3.

Szakoktatói munkakörbe felvesszünk technikum vagy gimnáziumi végzettségű építőgépész, vaszerkezet-lakatos, szakmunkás bizonyítvánnyal is rendelkező személyeket. Jelentkezéskor: 108. sz. Szakmunkásképző Intézet, Debrecen, Szabadság útja 25/B.

A Debreceni Konzervgyár gyors-gépirókat, fiatal nyomdai gépmestert (Romayor sokszorosító kezelő-séhez), női segédmunkásokat és lakatos szakmunkásokat alkalmaz.

Nyugdíjas kertész felvesszünk. Jelentkezéskor „Gyümölcskertés” jellegre a Hirdetőbe.

A Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság pályázatot hirdet főépítészeti munkakör betöltésére hajdúszoboszlói munkahellyel. A felvételre kivitelezési gyakorlattal és építőmérnöki oklevéllel rendelkezők jelentkezését várjuk. Felvétel esetén lakást biztosítunk. Jelentkezéskor TIVIZIG személyzeti osztály.

MEDICOR

DEBRECENI ORVOSI MŰSZERGYÁRA

felvételre keres, nagy kvalifikációval rendelkező

vésnök szakmunkást,

aki iparitanulók oktatására is képes. Jelentkezéskor a gyár munkahelyén. Hámán Kató u. 98.

PEPITA HIRADÓ

„MADE IN HUNGARY”

táncdalbemutató

a KOSSUTH RÁDIÓBAN

február hó 8-án, HÉTFŐN 19.35-kor, február hó 9-én, KEDDEN

Minden számot megkaphat hanglemezen

NE LÉ

1	2	3	4	5
14				
16				
18				
21				
24			25	
28			29	
		32		
35	36			
40				
43				
47				48
51			52	
54				

VIZSZINTES: 1. Idei „Madame Curie” című (folytatás a függőleges alatti). 14. Sziget az a ban, de egy himnuszban. 15. Udvarol nek. 16. Olaszország olasz. 17. Kétféle vizs. 18. Az igazságnak is ez. 18. Az igazságnak is ez. 19. Nem kell több be. 20. Kezhang. 21. ... Bea. 22. Florida. 23. ... Bea. 24. LPK. 25. pénz (öt krajcár). 26. val összefügg. 27. 28. A végéhez ér, el. 29. más néven. 30. Mandeb-szorosban. 31. nyolc hegedűművész. 32. Egyik oldalunk. 33. Két vállra fektet. 34. Cseh-szlóvakiai vá. 35. zasságkötésnél is. 36. ... Vallone (olasz). 37. A száj külső széle. 38. Angol mértékegység. 39. Rakéta egyenmű. 40. 10. Dübörgő za. 41. kondicionában. 52. Rág. 53. Ut nélküli, járha. 54. nyolhoz hasonló á. 55. Gyorsan száradó.

FÜGGŐLEGES: A számú sor folytatása, het ilyen. 3. Kiegész. 4. Lelesing. 5. 6. Aldridge angol sz. 7. neve. 7. Indulatsz. 8. rek. 9. Elhunyt szá. (Béla). 10. Úszási t. 11. EVS. (ismert idegen szó). 12. tompa. 13. kvartett. 14. énekhangra írt mű). 15. gel beföd. 22. Alkot. 23. régiesen. 25. Biróság. 26. rat. 29. Találják. 30.

Hét vé

Kézilabda DVSC sportcs. óra: D. Építők—D. teor Vendéglátó (Rosenfeld, Dávid). D. MEDICOR—F. III. o., Simon, Szil. óra: D. Postás—F. (férfi II. o., Szilág. 10.25 óra: Bojt—F. ifjúsági, Simon, R. 13.30 óra: DVSC Meteor Elelmiszert. Dürgő, Kiss), — MEDICOR—D. (női I. o., Dürgő. 15.20 óra: D. Mú. Spartacus (férfi Horváth), — 16.25 D. Vörös Meteor (férfi II. o., Sz. Ádám), — 17.30 ó. DVSC I (női I. o., zei), — 18.25 óra: D. Spartacus (női Kapusi), — 19.20 tők—MGM Vasas Szolnoki Gy., Adá kupa második mérkőzése.

Fajdalommal tu drága jó édesany mánk. ÖZV. DR. KOVA Komlóssy 81 éves korában, hosszú, türelmes ség után elhunyt. tunkat f. hó 10-én ben 12 órakor in nyugalomra a Körz vatalozójából, a re tartása szerint. A 87. Lakás: Debrecen.

HAJDÚ-BIHARI let: 14 193 — Klac

TÉLI VÁSÁR

30-40 %-os engedménnyel február 8-tól 20-ig

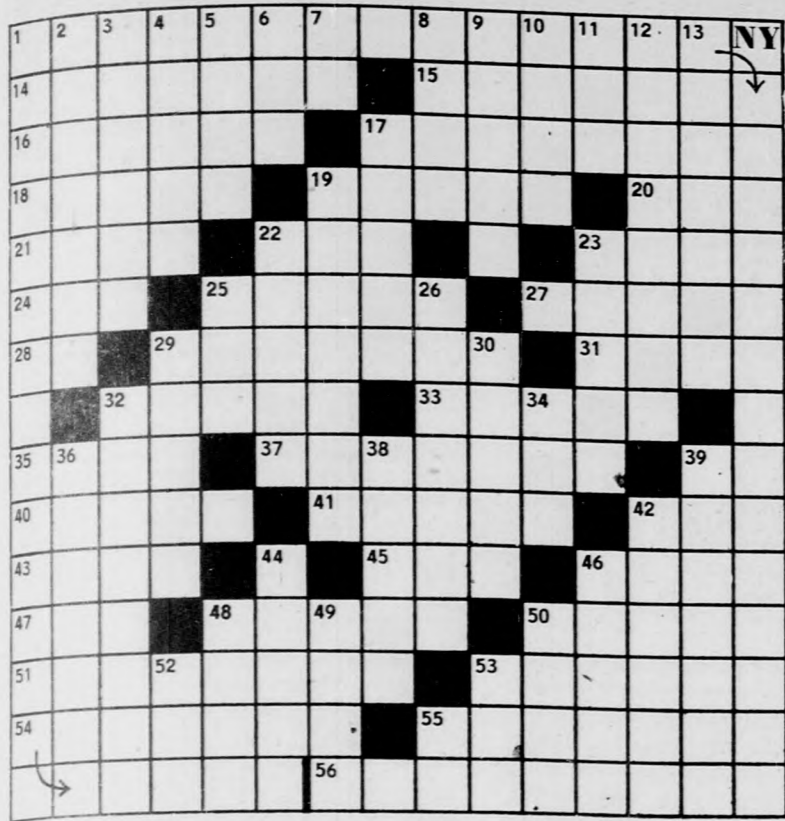
A Hajdú-Bihar megyei Ruházati Kiskereskedelmi Vállalat debreceni, hajdúszoboszlói, hajdúböszörményi, hajdúnánási és polgári boltjaiban

- Női, bakfiskabátok 40%-os engedménnyel
- Férfi-, fiú-, lányka- és bébikabátok 30%-os engedménnyel
- Női és lánykaruhák 40%-os engedménnyel
- Méterárúk 30%-os engedménnyel
- Női, férfi- és gyermeksalak, kendők, kesztyűk 40%-os engedménnyel
- Női csizmák és cipők 40%-os engedménnyel
- Férfi- és gyermekcipők 30%-os engedménnyel

TÖBB SZÁZ CIKKBŐL MOST VÁSÁROLJON!

NE LÉGY ÖNFEJŰ!

VÍZSZINTES: 1. Idézet Eve Curie „Madame Curie” című regényéből (folytatás a függőleges 1. szám alatt). 14. Sziget az Atlanti-óceánban, de egy himzsfajta is így hívják. 15. Udvarol neki (két szó). 16. Olaszország olasz neve. 17. Többek között a vizsla, agár, tanácsó. 18. A végéhez ér, elműlik. 31. Ón, más néven. 32. Sziget a Bab el Mandeb-szorosban. 33. Neves spanyol hegedűművész és zeneszerző. 34. Egyik oldalunk (névelővel). 35. Két vállra fektet. 39. Nővény. 40. Csehszlovákiai város. 41. A házasságkötésnél is szerepelnek. 42. Vallone (olasz filmszínész). 43. A száj külső szélé. 45. Albán pénz. 46. Angol mértékegység (mérő). 47. Rakéta egyenmű betű. 48. Felöltő. 50. Dübörgő zaj. 51. Kétféle kondícióbán. 53. Rágcsáló rovar. 54. Ut nélküli járhatatlan. 55. A nyolchón hasonló áttetsző műrost. 56. Gyorsan száradó festékanyag.

FÜGGŐLEGES: A vízszintes 1. számú sor folytatása. 2. Cipő is lehet ilyen. 3. Kiegészítő, új adat. 4. Lecsung. 5. Mi szintén. 6. Aldridge angol színész keresztneve. 7. Indulatszám. 8. Ősi fegyverek. 9. Elhunyt szatirikus írónk (Béla). 10. Űzési mód a gyorsúszásban. 11. EVS. 12. Félémelet (ismert idegen szó). 13. Teljesen lomp. 14. kvartett (négy szövegénekhangra írt mű). 15. Földréteget befűd. 22. Alkohol. 23. Sintér, régiesen. 25. Biróságú ügy. 26. Kijárat. 29. Találják. 30. A labdarúgó-

pálya fontos kellékei. 32. Épület fedele lehet. 34. Részeg rag. 36. Kollektív elhatározással alkalmazott mellőzés. 38. Esetleg. 39. Etdarabok. 42. Nagy spanyol festő (1588-1652). 44. Az 1697. évi hegyaljai kuruc felkelés egyik vezetője (Márton). 46. Szálló, üdülőhelyeken. 48. Német város a Rajna mindkét oldalán. 49. A lakásban. 50. Író, költő, jeles műfordító (1866-1943). 52. Ritka németül. 53. Fluor és erbitium vegyjele. 55. Diplomáciai Testület.

Hét végi sportműsor

Kézilabda
 DVSC sportcsarnoka, 7.30 óra: D. Építők—D. Vörös Meteor Vendéglátó (férfi ifjúsági, Rosenfeld, Dávid). — 8.15 óra: D. MEDICOR—FÉTSE (férfi III. o. Simon, Szilágyi). — 9.20 óra: D. Postás—Hajdú Vasas (férfi II. o. Szilágyi, Veréb). — 10.25 óra: Bojt—DVSC I (női ifjúsági, Simon, Rosenfeld). — 13.30 óra: DVSC II—D. Vörös Meteor Élelmiszer (női ifjúsági, Dürög, Kiss). — 14.25 óra: D. MEDICOR—D. Közútipótk (női I. o., Dürög, Szecsőd). — 15.20 óra: D. Műanyaggyár—D. Spartacus (férfi III. o., Vas, Horváth). — 16.25 óra: DVSC—D. Vörös Meteor Vendéglátó (férfi II. o., Szolnoki Gy., Ádám). — 17.30 óra: D. Betű—DVSC I (női I. o., Kapusi, Mezei). — 18.25 óra: D. Kinizsi—D. Spartacus (női I. o., Mezei, Kapusi). — 19.20 óra: D. Építők—MGM Vasas (férfi I. o., Szolnoki Gy., Ádám). A Naplókupa második fordulójának mérkőzései.

Labdarúgás
 DVSC pályán, 10.30 óra: DVSC—Nyíregyházi Spartacus. — Egyetemi sporttelep, 15 óra: DEAC—Ózdi Kohász (Orosz, Hutóczki, Zsákay). — MGM pályán, 9.30 óra: MGM Vasas II—DASE (Erdei). Előkészületi mérkőzések.

Ökölvívás
 Járműjavító kultúrterme, 10 óra: Az észak-keleti területi ifjúsági egyéni bajnokság döntője, a hajdú-bihari szakszövetség rendezésében.

Sakk
 Derecske, Úttörőház 9 óra: Járás felöltés és ifjúsági bajnokság küzdelmei. — Püspökladány, KISZ-bizottság klubterme, 9 óra: Járás felöltés és ifjúsági csapatbajnokság.

Súlyemelés
 Építők sporttelepének nagyterme, 10 óra: Területi felnőtt egyéni bajnokság, a megyei súlyemelő-szakszövetség rendezésében.

DVSC—Nyíregyháza DEAC—Ózd

Február a formababához időszaka — vallják a labdarúgók. Eppen ezért most már egymás után előkészületi mérkőzéseket is játszanak a csapatok, az alapozásnál gyűjtött erőt finomítják, csiszolják a technikát, fejlesztik a csapatjátékot, az összehozhatóságot. A hajdú-bihari együttesek zöme már nem is egy mérkőzést játszott az elmúlt napokban. Ezután mindegyik egyre erősebb ellenfelet is választ; hogy megfelelően készüljön fel az osztályának megfelelő keményebb, erőteljesebb küzdelmekre. A mai napon különösen két találkozó emelkedik ki. Délután 3 óráig az egyetemi pályán a DEAC NB II-es csapata az NB I-ben szereplő és Debrecenben készülő Ózdi Kohász együttesével mérkőzik.

A DVSC délelőtt fél 11 órai kezdettel a Vágóhid utcai sporttelepen a szomszédvár, Nyíregyháza NB II-es együttesét, a Spartacust látja vendégül, barátságos mérkőzésen. A vasutas csapat további előkészületi programja. Február 9-én: DVSC—Ózdi Kohász (13 óra), 10-én: DVSC—Hajdúszörményi Bocskai (13 óra), 14-én: DVSC-vegyes—D. Honvéd Bocskai (10.30 óra), 17-én: DVSC—PMÁV (13 óra), 21-én: Kazinbarcikai játszik a DVSC, 24-én: DVSC—D. Honvéd Bocskai (13 óra), 28-án: DVSC—Kazinbarcikai MTK (13.30 óra), március 3-án: DVSC—DEAC (13 óra). Március 7-én pedig következik az első tavaszi bajnoki mérkőzés, Debrecenben, a DVSC—BVSC vasutas rangadó.

KISZ-kupa asztali-teniszben

A megyében az elmúlt hetekben bonyolították le a falusi és városi asztali-tenisz KISZ-kupa döntőket. A járási, városi győztes csapatok részére megrendezték a megyei döntőt is. A megyei döntőt két napon keresztül Debrecenben, az Úttörőházban és az MGM ebédlőjében játszották. A megyei döntőn érdekes küzdelmek folytak. Szépségében volt, hogy több csapat eredményét megsemmisítették, mivel a versenyzők nem rendelkeztek az előírt igazolásokkal.

A győztesek.
 Nők.
 Járások közt: Derecske. — Városok közt: Debrecen (MGM).
 Férfiak.
 Járások közt: Derecske. — Városok közt: Hajdúszörmény.

A Szőfiában, március 13-án és 14-én sorra kerülő II. fedettpályás atlétikai Európa-bajnokságon a magyar színeket 31 versenyző képviseli majd.

MOZI

ÉN VAGYOK JEROMOS
 Színes magyar filmvígjáték (Alfonzó, Kállai, Psota). VIG du. ma és hétfőn 7/4, 6, 1/9, APOLLO de. hétfőn 3/10, 1/12, 1/2, METEOR ma 3, 1/6, 1/8, HORVÁTH ÁRPAD ma 1/3, 1/2, 3/4.

EFFI BRIEST
 Színes NDK-film. APOLLO de. ma 11 és 1/2 óra-kor premier helyárral! APOLLO du. hétfőn 1/4, 3/6, 8, HORVÁTH ÁRPAD hétfőn 7/7, KLINIKA ma 3/5.

VIHAR DÉLEN
 Színes amerikai film. VIG de. ma 1/9, 11, 1/2. Premier helyárral! APOLLO du. ma 1/4, 6, 1/9, METEOR hétfőn 1/8.

DAJKAMESÉK HÖLGYEKNEK
 Színes, szinkronizált amerikai filmvígjáték. VIG de. hétfőn 1/12.

JÚLIA ÉS A SZELLEMEK
 Színes olasz—francia film (16). MUVESZ 1/2, 5, 1/8.

MATINÉ
 APOLLO 9 A 4-es labor örülje. METEOR 10 Utánam, gazfikók!

Ez is része a felkészülésnek

A pártunk a testnevelési és sportmozgalomra, az ifjúsággal való törődésre, nevelésre, vonatkozó határozatait nagy segítséget nyújtottak. A fontosok közt is igen fontos, hogy a sportban is mindent, az edzéseket, versenyeket, szakosztályi üléseket fel kellene használnunk arra, hogy valóban sportemberekké, minden szempontból kifogástalanokká neveljük a fiatalokat. Ebben a tekintetben van még tennivalónk, nem is kevés.

Az idősebbek, a felnőttek, különösen a nevelők példamutatása „ragadós”. Magatartásukat, cselekedeteiket általában utánozzák a fiatalok. De vajon utánozni való-e az, amikor egy csapat edzőjeinek sportszerűtlen magatartása miatt félbeszakad a mérkőzés, mint történt egyik megyei bajnoki mérkőzésen. Másik helyen felnőtt, megléte koru szurkolók a játékvezetőnek a közönytől való távozását mehezítették meg, amiért büntetőbíráskodás kiszabására is sor került. Az esetek sorolása folytán az a gondolat is felmerül: milyen lehet egy csapatban belül a játékosok fejeletme, ha a vezető olyan játékos szerepelt, aki egyáltalán nem is igazolt versenyzője az egyesületnek, amivel becsapja a játékvezetőt, az ellenfelet, lényegében megcsúfolja a sport célját, a nemes vetélkedést, a sportszerű körülmények között történő versengést.

Előrelézésről lévén szó azt is szem előtt kell tartanunk, hogy az évek során aligha volt annyi rendellenesség, óvás, mint éppen az elmúlt őszi idényben. Ismert a Hajdú Vasas NB III-as csapatának ügye, az együttes a pályán elsőnek végzett a bajnoki táblázaton, de hat pontot vesztett el a zöld asztal mellett és ezért jóval lejjebb került. A játékosok jogtalan szerepléséről körül viténcsák a téglási csapatnál folyt, hanem máshol is. A komádiak olyan labdarúgót szerepeltettek, akit egyébként nem igazolt még át az MLSZ, a berettyóújfaluiak két játékosának jogos vagy jogtalan szerepléséről még ma is folyik a vita. Mindez a szabályok jobb ismeretével, a sport tisztaságának megőrzésével elkerülhető lett volna. Es még azt is megkockáztatnám: a veteránok hathatósabb elmarasztalásával még inkább elősegíthették volna ilyen irányban is a sport tisztaságának, a sportbecsületének megőrzését.

A pályákon más rendellenességek is előfordultak. Az őszi idény 15 fordulójában az NB III-as csapatokból 22, a megyei I. osztálybeliekből 35 felült és 17 ifjúsági, a megyei II. osztály csapataiból 23 felült és 12 ifjúsági játékost kiállítottak, akik fejeletmi bizottság elé kerültek. E felidényről szóló számadat körülbelül egyezik 1969. egész évében kiállított labdarúgók számával. Nincs szándékomban a sportvezetők szakmai munkájába beleszólni, hiszen ők a szakemberek. Az edzők tudják, hogyan kell felkészíteni a csapatokat az új idényre, a mérkőzésekre. Gondolom, hogy ezt a legtöbb szakosztálynál igen jól végzik. Mindemellett engedjétek meg az, hogy a mostani hetekben folyó alapozás, formababához időszakában a labdarúgás közelebb szakmai tennivalói mellett más elvégzendőket is javasoljak.

Ezekben a hetekben még többet együtt vannak a sportolók a szakosztályban, mint a bajnokság idején, ugyanis az edzések száma jóval több. Ezeket az alkalmakat ki kellene használni arra is, hogy nescsak színvonalas, eredményes játéka neveljék a sportolókat, hanem sportszerűsége, az ellenfél megbecsülése, a szabályok jobb megismerése is. Tudom, hogy ez sok szakosztálynál folyik, azonban az elmúlt őszi idény tapasztalatai azt bizonyítják, hogy nem mindenütt eléggé hathatós éva nevelés.

A megyei labdarúgó-szakszövetség az idény kezdete előtt összehívta a csapatok vezetőit, képviselőit. Ezen a helyen is beszélni kell a sportélet tisztaságáról, mindenki, akit illet, értsen szót e tekintetben is. A fejeletme megsértése esetén pedig nevelő hatását, egyben visszatartó erejű határozatát hozatala a célszerű, most, az igazl-másoknak igérkező tavaszi, befejező idényben különösen.

Fülep Kornél

SZÍNHÁZ

Ma 3-ór A denevér, bérletszűnet, 7-ór Adáshiba, Csokonai bérlet 1-2. Kedden 7-ór Adáshiba, Egryssy bérlet 1-2. Szerdán 7-ór Adáshiba, Szerdahelyi bérlet 1-2.

ELŐADÁSOK A HUNGÁRIA KAMARASZÍNHÁZBAN:
 Ma fél 3-ór Három szegény szabólegény, Rátkay bérlet 2. 7-ór Két férfi az ágy alatt, Thuróczy bérlet 2. Kedden 7-ór Két férfi az ágy alatt, Kántorné bérlet 1. Szerdán 7-ór Két férfi az ágy alatt, Kántorné bérlet 2.

TV VASÁRNAP

BUDAPEST
 8.53 Műsorismertetés. 8.55 Iskola-tévé. 9.20 Csicsóka és a moszkítók. 10.00 Gyere velünk, csinálj velünk! 11.00 Országos fizika-kémia vetélkedő. 12.00 Televízió a kisiskolákban. 12.30 „A-Y 70. Cikkpályázat” az oktatás korszerűsítéséért. 13.45 Műsorismertetés. 13.45 Iskolatévé. 14.05 Bors. Filmsorozat (ism.). 2. Szent Dmitrij éjszaka. 14.55 Reklámműsor. 15.00 Műkorcsolyázó EB. A galambutató I. részének közvetítése Zürichből. 16.35 Műsorainkat ajánljuk. 17.00 Daktari. Magyarul beszélj amerikai filmsorozatot. 6. A furgangos Judy. 17.50 Váci Mihály szavalóverseny. III. forduló. 18.35 Sport hírek. 18.45 Esti mese. 19.00 A hang. 20.00 Grisa öröme. NDK tv-film. 2. rész. 21.30 Kultúra 71. 22.05 Tv-híradó. 22.20 Sporteredmények. 2.23.00 Papp Hindemir. Kis kamara-zene.

POZSONY
 9.00 Kicsinyek műsora. 10.00 Sport. 11.30 Kis hitparádé. 12.20 Tv-híradó. 13.50 Postaláda. 14.50 A szocializmus világából. Hajó születik. 15.10 Hadsereg-magazin. 15.30 Műkorcsolya EB. Jégtánc. 18.10 A hadsereg-film-stúdió műsora. 18.40 Esti mese. 19.00 Tv-híradó. 19.25 Sporteredmények. 19.55 Szikrából lobbant ki a láng. 20.00 Grisa öröme. NDK tv-film. 2. rész. 21.30 Kultúra 71. 22.05 Tv-híradó. 22.20 Sporteredmények. 2.23.00 Papp Hindemir. Kis kamara-zene.

BUKAREST
 8.00 Gyermekekmatiné. 9.00 A falu életéből. 10.30 Román zeneszerzők albuma. 11.30 Hollywoodi művészek. 14.00 Magyar nyelvű adás. 14.30 Műkorcsolya Európa-bajnokság. 18.20 A legkisebbeknek. 19.00 Románia 71. 19.30 Varietémműsor. Szűnetben: Tv-sport.

A NYÍREGYHÁZI RÁDIÓ MŰSORA
 18.00—19.00 Szatmárbergi képek. Zenés összeállítás — Sport.

HÉTFO
BUKAREST
 17.00 Színház és mozi. 17.35. Műkorcsolya Európa-bajnokság. 18.50 A legkisebbeknek. 19.00 Románia 71. 19.30 François Mauriac regényének filmváltozata. 21.00 Népi muzsika.

A NYÍREGYHÁZI RÁDIÓ MŰSORA
 18.00—19.00 Észak-tiszántúli krónika — A brazil Rítusműgyűjtés műsorából — Válaszokunk hallgatónknak — A nagyközönségi tanács terve — Táncezen.

Sport hírek

A megyei és a debreceni tornász-szakszövetség ma délelőtt 9 óráig a testnevelési és sportszövetség Simonffy utcai helyiségében együttesen tartja évi beszámoló gyűlést.

A vilniszi egyetem 22 éves hallgatója, Sapka egy fedettpályás nagysugró versenyen 221 cm-t ugrott. A tehetséges versenyző elmondotta, hogy nagyon közel az idő, amikor valamelyik szovjet vagy külföldi versenyző eléri az új világrekordot jelentő 230 centiméter.

A Hajdú-Bihar megyei és a debreceni városi sakkszövetség évi beszámoló gyűlést ma délelőtt fél 10-től tartja a KISZÖV Széchenyi utca 8. szám alatti nagytermében.

Hétszázötven szombaton kezdődött és ma folytatják az év ifjúsági sakkversenyét a Debrecen, Ózdi Kohász, KISZ-bizottság klubterme, 9 óra: Járás felöltés és ifjúsági csapatbajnokság.

A megyei labdarúgó-szövetség játékevezető bizottsága február 9-én, kedden délután 3 óráig a testnevelési és sportszövetség Simonffy utcai tanácstermében tartja idei első továbbképző összejövetelét.

Polgár—Bödönhat előkészületi labdarúgó-mérkőzés rendeznek ma Polgáron.

Nepela harmadszor is Európa-bajnok

Ma gálaesttel zárul a műkorcsolyázó Európa-bajnokság

A műkorcsolyázó Európa-bajnokságon a harmadik számban avatnak bajnokot. A férfiverseny győztese a szlovák Ondrej Nepela „mesterhármassal” vitta ki az elsőket: 1969 és 1970 után újra felült a dobogó legmagasabb fokára. A 22 induló közül — szokás szerint — előbb a gyengébbek szerepeltek. Ezek között volt a magyar Vajda László is, aki ugyan elég szép programot mutatott be, de ez most már kevés volt arra, hogy olyan eredményt érjen el, amivel kijuthatott volna a lyoni világbajnokságra is. Ehhez ugyanis a 12 közé kellett volna kerülnie.

A nagy esélyes Nepela futását hatalmas lendület, zenei összhang, jégbiztonság, no és természetesen a pompásan sikerült ugrások sorozata jellemezte, és műsora végén a jól megérdemelt taps a pozsonyi fiú újabb sikerének szólt. A tartaloma 5,8—5,9, a művészi kivitelezésre pedig egyöntetűen 5,8 pontot kapott a szigorú bíraktól.

A férfi műkorcsolyázás 1971. évi Európa-bajnoka: Ondrej Nepela (Csehszlovákia). 2. Csetveruhni (Szovjetunió), 3. Oundjian (Anglia). ... 15. Vajda (Magyarország).

A 61. műkorcsolyázó és jégtánc Európa-bajnokság utolsó versenyszámára, a női szabadkorcsolyázásra szombaton este került sor. Ma tartják meg a szokásos gála-estet.

Meghalt Fogl III.
 Fogl III. az Újpesti Dózsa egykori legendás híró „betonvédelmének” egyik tagja 74 éves korában elhunyt.

Fájdalommal tudatjuk, hogy drága jó édesanyánk, nagymamánk,

ÓZV. DR. KOVÁTS JENŐNE
 Komlós Margit

81 éves korában, február 3-án, hosszú, türelmesen viselt betegség után elhunyt. Kedves halottunkat f. hó 10-én, szerdán délután 12 órakor helyezük örök nyugalomra a Köztemető I. o. ravatalozójába, a ref. egyház szertartása szerint.

A gyászoló család
 Lakás: Debrecen, Bethlen u. 4.

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy felejtethetlen drága jó férjem, édesapánk, vőnk, nagyapánk, apósom, sógorunk, nászunk és jó rokonunk,

KOZMA JÓZSEF
 tsz-tag

58. boldog házasságának 36. évében, rövid szenvedés után elhunyt. Drága halottunkat f. hó 9-én, kedden du. 1 órakor helyezük örök nyugalomra a Köztemető I. o. ravatalozójába, a ref. egyház szertartása szerint.

Minden külön értesítés helyett.
 A gyászoló család
 Lakás: Lahner u. 58.

Újra megnyitott és várja Önt a

MÉH

OLCSÓ ÁRUK BOLTJA
 DEBRECEN,
 VARGA UTCA 31.

Rendszámmal ellátott 2 darab

UE 28-as vontató eladó

Érdeklődni: Hajdú-Bihar megyei Tanácsi Útépítő Vállalat Hajdúszoboszló, Pf. 29. Telefon: 99.

FELVESZÜNK

mélyépítési gyakorlattal rendelkező MŰVEZETŐKET, TECHNIKUSOKAT, valamint GYORS-GÉPIRÓT.

Jelentkezés Közmű- és Mélyépítő Vállalat Debrecen, Vágóhid u. 12/c.

NAPLÓ

1971.
február 7.,
vasárnap

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Százezer fős szövetkezeti tagság munkájának értékelése

MA KEZDŐDNEK AZ ÁFÉSZ-KÜLDÖTTGYŰLÉSEK

Jelentős események kezdődnek a megye általános fogyasztási és értékesítő szövetkezeteinek életében a mai nappal: február 7. és 21. között tartják ugyanis a mérlegjövőhágyó és tisztújító küldöttgyűléseket. Az események fontosságát, jelentőségét emeli, hogy a szocialista típusú szövetkezetek ebben az évben ünneplik megalakulásuknak negyedszázados évfordulóját, hogy ez alkalommal összegzik a III. ötéves terv idején elért eredményeket, hogy meghatározzák az idei terveket és a IV. ötéves terv főbb célkitűzéseit, az üzletpolitika korszerűsítését.

Ez az alkalom arra is méltó, hogy egy pillantást vessünk megyénk földművelőszövetkezeti tevékenységére. Hajdú-Biharban jelenleg 38 ÁFÉSZ működik. A szövetkezeti tagság eléri a százezer főt. A tagok közül mintegy 5500 fő végez aktív társadalmi, tömegmunkálati tevékenységét az igazgatóságban, a felügyelő bizottságban, az intéző bizottságban, akiknek újraválasztására most kerül majd sor. Munkájukat jelentős politikai tevékenységként lehet értékelni, hiszen aktívan részt vesznek a falu kulturális életének formálásában. Jellemző, hogy évente 100–150 ezer forinttal támogatják a falusi könyvtárak fejlődését, részt vesznek író-olvasó találkozók szervezésében, a lakosság olvasottságának fejlesztésében. A szövetkezeti kollektívák részesei a szocialista munkaverseny mozgalomnak. Évente mintegy 100–

200 brigád nyerte el a szocialista brigád címet. A szocialista versenymozgalomban részt vevő dolgozók száma meghaladja a 2000 főt. A III. ötéves terv során figyelemre méltó eredményeket értek el az áruforgalmazásban az ÁFÉSZ-ek. A bolti kiskereskedelem az 1965. évi 1 milliárd 135 millió forintról több mint kétmilliárdra növekedett. A vendéglátóipari forgalom az 1965. évi 259 millióról 423 millióra emelkedett. A legdinamikusabb a fejlődés az ipar — szolgáltatás területén. Itt az 1965. évi 12 millióról 78 millióra emelkedett a forgalom az elmúlt év során.

Szép eredményeket értek el az ÁFÉSZ-ek a hálózatfejlesztésben. Az 1965. évi 2 áruházal szember 1970. év végére 11 áruház működik, s így az áruházi eladótér mintegy 5500 négyzetméterrel nőtt a megyében. Az egyéb típusú egységek számát figyelembe véve körülbelül 11 ezer négyzetméterrel nőtt a kereskedelmi hálózat eladótérsége. Ezzel arányosan nőtt a raktártér is. A szövetkezetek perspektivikus elgondolása az ABC-áruházak létesítésére irányul, amely főleg a városok, nagyközségek lakosságának áruellátását lesz hivatva korszerűbbé tenni.

A IV. ötéves terv során több fontos célkitűzést kívánunk megvalósítani, amelyekről a most kezdődő küldöttgyűlések fognak dönteni. Egyebek között igen figyelemre méltó, hogy a kiskereskedelmi for-

galmat 52,8 százalékkal kívánják emelni az ötéves terv végére. Ez körülbelül 3,6 milliárd évi forgalmat jelent. A hálózatfejlesztés is igen biztató: mintegy 7 áruház, 17 ABC-egység, 12 élelmiszerbolt, 11 étterem, 6 cukrászda és 12 egyéb vendéglátóipari egység létesítését tervezik. Ezzel a jövőben is jelentős mértékben hozzájárulnak a megye szövetkezeti és közéleti, városok arculatának formálásához, a falusi élet kulturáliságának növeléséhez.

A mai napon Berettyóújfaluban és Vámospercsen már megkezdődtek az ÁFÉSZ-küldöttgyűlések. A jelenlévők igen fontos tevékenység eredményéről kapnak számot, és döntenek a jövő szemponkjából rendkívül jelentős kérdésekből a szövetkezeti tagok. Munkájukhoz sok sikert kívánunk, s bízunk a munka eredményességében.

ANGELA DAVIS, a letartóztatott néger filozófusnő kiszabadítására irányuló törekvések egyre több embert mozgatnak meg megyénkben is. Levelet kaptunk a Finomkötött-áru-gyár Debreceni Gyáregysége III. számú telepének dr. Münnich Ferenc szocialista brigádjától, amelyben elítélik a letartóztatást. Leírják, hogy ők is csatlakoztak a Magyar Ifjúságban közzétett akcióhoz, s felhívják valamennyi szocialista brigádot a tiltakozásra.

Élénk forgalom a debreceni piacon

A tavaszi időjárás kedvezett a piacnak, sok zöldséggel, gyümölcsöt, baromfit és különösen sok tojást hoztak fel az eladók. A nagy kínálatot követte a vásárlás is, különösen káposztafélékből volt nagyobb bőség. Budapesten 4 forint a fejes káposzta kilója, itt 3,50-ért lehetett válogatni a javából. Burgonya volt legelőbb, általában 3,40-ért adták. Drágult a piac a spenót, 30 forintról 40 forintra emelkedett. A fokhagyma viszont olcsóbb lett: 26 forint helyett már 20 forintért is lehetett vásárolni. A zöldségcsomagját 3 forintért adták. A tojásdömping tovább tart, 1 forint és 1,40 között alakult az ára. A jérce-tojást mindenütt 1 forintjával árulják.

A kialakult átlagárak a következők: fejes káposzta 3,50, kelkáposzta 5 forint. Az aszalt szilvát 18 forintjával, a mákot 55 forintért kínálták. A dióbél ára 65 forintról 60 forintra mérséklődött. A vörshagyma 5–6 forint, a bab minőség szerint 16–19 forint. Borsó 15,90, a rizs 16, a csomagolt törmelék rizs 6,60. Sárgarépa 4, gyökér 5,50, levestöldség 3–4 forint csomója. A tojás ára mérséklődött 20 forintról 18 forintra. Karalábé 6–8 forint. A szemes tengeri a szövetkezetek 3,80-ért adták, a kukorica 4 forintjával kínálták. Sok volt a savanyú káposzta, a szövetkezetek 6 forintért adták kilóját, a piaci árusok 7–8 forintra tartották.

A baromfi piacra az egyéni termelők sok tyúkot, jérce tojást hoztak fel. Hiányzott a kővér kacsák és a liba. A gyöngyös pártját 60 forintra tartották. Egy jó pár tyúk 120–130 forint, ugyanúgy adtak egy nagy pulykát. A nagy liba darabját 120 forintra tartották. A sovány kacsák párja 130 forintjával kelt el. A szövetkezetekben a vörös tollú csirkét 26, a fehér csirkét 24 forintért adták, a tyúk kilója 22 forint, ugyanennyi az áron adta a balmazújvárosi ÁFÉSZ a káppan kilóját.

A gyümölcs piacon az alma dominált, minőség szerint 3–8 forint között alakult az ára. A Debreceni Állami Gazdaság a szép goldent 5 forintjával adta, sorba is álltak érte.

A fő ágazat a halászat

EREDMÉNYES ÉV A HAJDÚSZOBOSZLÓI BOCSKAIBAN

Megyénk egyetlen halászati szövetkezete, a hajdúszoboszlói Bocskai tegnap, szombaton tartotta zárszámadó közgyűlését a városi művelődési házban. A zárszámadási beszámolót Jakab Mihály, a szövetkezet elnöke ismertette a tagokkal. — Szövetkezetünk tulajdonképpeni fejlesztése — mondotta bevezetőül — csak 1963 után kezdődött, amikor az akkori közgyűlés kimondta, hogy a főágazatot, a halászatot kell továbbfejleszteni, és minden más tevékenységet ennek érdekében, ennek támogatására kell folytatni. A hajdúszoboszlói Bocskai Halászati Termelőszövetkezet az elmúlt években ennek szellemében gazdálkodott, igyekezett az akkori határozat értelmében valóban továbbfejleszteni a főágazatot, a melléktevékenységek segítségével. A kiegészítő tevékenység fejlesztésével tulajdonképpen a régebbi rossz pénzügyi helyzetet kívánták megjavítani, ami az évek során sikerrel járt. Az ebből szerzett jövedelem, nyereség felhasználásával érték el a főüzemi fejlesztését is.

A szövetkezet elnöke részletesen ismertette az ágazatok elmúlt évi eredményeit, hiányosságait. Szabadvízi halászaik 1 millió 111 ezer forintot termeltek az elmúlt évben — mondta Jakab Mihály. — Ez a teljesítés megfelel az utóbbi hat év átlagának. Nagy fejlődésről itt nem lehet beszámolni, egyrészt a természeti tényezők miatt, másrészt azért, mert ebben a szakmában nincs utánpótlás így egyre kevesebb halásznak kell elérni ezt az eredményt. Jó munkát végeztek többek között Szabó János, Bódi Antal, Balla Antal, Szabó István, Ispán Lajos és még sokan mások. A halászok közül többen a mezőgazdálkodásban is vállaltak munkát, amiért külön dicséret illeti őket.

Az elmúlt gazdasági évben igen jó eredményt értek el a szövetkezetben békából, mert a fogszűrés kedvezett az ezel való foglalkozásnak. 590 mázsa békát gyűjtöttek be a szövetkezetben, aminek értéke több mint kétmillió forint. A béka szállítása most is folyik a tsz-ben.

A halastavak termelési eredményei az elmúlt évben nem voltak a legjobbak a szövetkezetben, amiben egyebek között az időjárás is közrejátszott. A szövetkezetben több tőegység van, ahol folyik a termelés. Van egy úgynevezett régi tó, 196 holdas, amelyről 1425 mázsa halat halásztak. Az új halastó — amely korszerűbb, jobb termelési lehetőségeket ígér — három tőegységből áll, összesen 376 holdas, s működik a bakonszegi tóroló a szövetkezet kezelésében. Az új halastó termelése 1890 mázsa, a bakonszegi tóroló pedig 675 mázsa volt. A szövetkezet 752 holdas halastava a tervét 109 százaléka teljesítette.

Meg kell jegyezni, hogy a halastavakon jobb eredmények elérésére is van lehetőség, ezért célul tűzték ki, hogy ebben az évben legalább 4–5 vagonnal többet termeljenek, mint az elmúlt évben.

A szövetkezetben az elmúlt évben 5,8 millió forintos beruházást eszközöltek. Ebben többek között 3,2 millió forintos összeggel egy halászcserda szerepel, azon kívül a szigeti

csárda, a debreceni halásztó bolt, gazdasági felszerelések, irodaház, járművek stb. A tavalyi beruházási összeggel 1963 óta összesen több mint 21 millió forintos beruházást valósítottak meg a szövetkezetben. A halgazdálkodás mellett növénytermesztéssel és több segédüzemi tevékenységgel is foglalkoznak. Az itt dolgozóknak — egyúttal a halászzal foglalkozókkal — összesen 8,6 millió forint bért fizettek ki az elmúlt évben. A szövetkezet bruttó jövedelme 10,8 millió forint volt, a nyereség több mint 3 millió forint.

Az elmúlt év gazdasági eredményei tehát a szövetkezetben a kiesések, a nagyüzemi sajátságos beruházások ellenére is biztosították az itt dolgozóknak a már évek óta kialakult jövedelemszintet. De — ahogy a szövetkezet elnöke a zárszámadási közgyűlésen elmondta — a jövőben még nagyobb eredmények elérése válik szükségessé, még jobb munkával és nagyobb erőfeszítéssel.

B. L.

Fogadás és búcsúvacsora a külföldi vendégek részére

A jól sikerült nemzetek vacsorái után péntek késő délután dr. Ács István, a Debrecen Városi Tanács vb-elnöke fogadta a hatodik hajdúszoboszlói farsangon részt vevő külföldi küldöttek vezetőit, és elismerését fejezte ki az itt végzett munkájukért.

Esté a vendégeket Végh László, a Hajdú-Bihar megyei Vendéglátó Vállalat igazgatója búcsúvacsorán látta vendégül, amelyen megjelent Kovács Imre, a Hazafias Népfőnt városi bizottságának titkára. Az elhangzott pohárköszöntőkből megfogalmazódott, hogy a hatodik hajdúszoboszlói farsang nemcsak üzleti és szakmai szempontból, hanem népek barátságát szempontjából is

jelentős esemény. Debrecen vendégei megismerkedhettek a hagyományos magyar konyhával, a magyar vendéglátó szokásokkal. Minden résztvevő megkapta a Hazafias Népfőnt városi bizottságának oklevelét a „Népeink és városaink közötti barátság ápolása és elmélyítése terepén végzett munkájáért”.

A Hajdú-Bihar megyei Vendéglátó Vállalat a hatodik hajdúszoboszlói farsang alkalmából „Debrecen a gasztronómiáért” feliratú emléklapokat alapított, amelyet a gasztronómiában kiemelkedő tevékenységet kifejtett személyeknek adományoz. A debreceni inyenek a tanúi, hogy e plakettet joggal kapták meg a búcsúvacsora vendégei.

1971. február 7., vasárnap

Névnap: Tódor

A Nap kél: 7.03 — nyugszik: 16.54
A Hold nyugszik: 5.44 — kél: 13.45

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS vasárnap estig: Változóan felhős, párák, főként a reggeli órákban ködös idő, helyenként zúzmara-képződés, ónos szitálás, ködszítálás. Kis- és élénkebb szél. Várható legalacsonyabb nappali hőmérséklet a tartósan ködös helyeken 0, másol plusz 5 fok körül. (MTI)

Öt találatra 1927 662 forint

A 6. játékhetén öt találatra egy fogadónak volt, nyeresége 1927 662 forint. Négy találatot 87 fogadó ért el, nyereségük egyenként 22 674 forint. Három találatra 6743 fogadónak volt, nyereségük egyenként 293 forint. A kétfalalatos szelvények száma 173 728 darab, ezekre egyenként 14 forintot fizetnek.

A Kodály-emléknapi ünnepi záróhangversenye

Egy héttel ezelőtt kezdődtek el a debreceni Kodály Zoltán-emléknapi ünnepi eseményei. Kiállítás, szolfézsverseny, tudományos ülésszak, hangversenyek zajlottak egymás után. A rendezvénysorozat ünnepi záróhangversenyt február 8-án, hétfőn este fél 8 órai kezdettel rendezik meg a Bartók teremben, melyen Kodály Galántai táncok, Fölszállott a páva és Psalmus Hungaricus című zenekari műveit adja elő a Debreceni MÁV Filharmonikus Zenekar és a debreceni Kodály Kórus Halász László vezényletével. Közreműködik Réti József, az Állami Operaház tagja. A hangversenyre várják Kodály Zoltánné érkezését is.

AZ ADY ENDRE FOTÓKLUB-BAN február 8-án 19 órakor a klubkollektívó összejövetele és bemutatói terve kerül megbeszélésre. A központi filmklubban február 9-én 19 órakor egy moziban nem vetített japán filmet mutatnak be.

Összeállította: Domokos Lajos

EVFORDULÓNAPTAR. Öt évvel ezelőtt, 1966. február 7-én halt meg Vilis Lacisz, a neves író és államférfi. Munkáscsaládban, 1904-ben született. Fiatalon bekapcsolódott a munkásmozgalomba, 1928-tól volt tevékeny résztvevője az illegális forradalmi mozgalomnak. A Lett Szovjet Szocialista Köztársaság megreformálására előbb a kormány belügyminiszteri posztját töltötte be, majd 1959-ig a köztársasági minisztertanács elnöke volt. Irodalmi tevékenysége is kiemelkedő. Gazdagon áryalt, realiztikus elbeszéléseiben a dolgozó emberek, elsősorban a lett halászok sajátos világát és gondolkodásmódját ábrázolja. A nálunk is jól ismert „Zug a vihar” c. regénye a lett kommunisták harcának állít nagy-szerű irodalmi emléket, átfogó képet festve a lett életéről a második világháború, majd az azt követő első öt esztendőben.

A JEUNESSE MUSICALES csoportok vendégeként Debrecenben tartózkodó berlini Amati Kamarazenekar 1971. február 7-én 20 órakor a Kodály teremben tartandó hangversenyén bemutatásra kerül: Vivaldi: h-moll koncert 4 hegedűre, Schönberg: Verklärte Nacht, Telemann: Brácsaverseny, Bartók: Diabertimento.

ELŐJÁRÓBAN
NEPE — JEGYZŐ
SEGÍTÉSE

Farsang

A régen elmulasztott egyike a legelső 1790-es év farsangja. József császár megérkezése, amely az egész örömet keltette. Úgy szólnak halász, midőn B. a koronát, és e alkalomból a denfelé fényes-deztek. Így más csényi kastélybált, amelyben magyar táncnak régi feljegyzés a koronát kíséroram mutatónősen gróf Szurak buzdítkodás és a nemessé.

A rescipit nagy örömet keltet, amely a egész örömet keltette. Úgy szólnak halász, midőn B. a koronát, és e alkalomból a denfelé fényes-deztek. Így más csényi kastélybált, amelyben magyar táncnak régi feljegyzés a koronát kíséroram mutatónősen gróf Szurak buzdítkodás és a nemessé.

A bál rendkívül. „Öltözetek a mulatságra és Dámák, hogy zafiak és lányok egyforma úgy mint zöl nadrágban és tsziban jártonak tántzát.”

1790-ben tehát volt a farsang jött II. Lipót majd Ferenc csalan, a haladá mindenben meg

Az 1830-

farsang

Divatos tánc akkor Pesten esdout, a Budai Császárkhoz című szerű mulatság

HAJDÚSÁGI

FARSANG

Február 7., vasárnap, Debrecen

10 óra. Mesedélelőtt a Ludas Matyi eszpresszóban.
15 óra. Borkóstolóverseny és borbemutató az Öbester borozóban.
19 óra. Táncczenei fejtőró a Pálma eszpresszóban.

Hajdúszoboszló

20 óra. Alföldi vacsora. Szakácsok vetélkedője.

Balmazújváros

10 óra. Cukrászati bemutató az eszpresszóban.
19 óra. Magyarórást a Béke étteremben, puszta vacsora, magyar nóták a Hortobágy étteremben.

Február 8., hétfő, Debrecen

10 óra. Mi van a dobozban? Konzervbemutató. Közreműködnek a debreceni, nyíregyházi, nagykovácsi, budapesti konzervgyárak és a Hűtőipari Vállalat. A bemutató helye: 4., 11. számú fűszerbolt, konzervüzlet, Dózsa ABC-áruház.
20 óra. Cigánybál az Aranybika összes termeiben.

Balmazújváros

Szövetkezeti táncczenekarok vetélkedője a művelődési házban.

Hortobágy

Csárdaverseny a csárdában

em kétséges, a szakma szerelmesei alaposan előkészítették a napokban megkezdődött farsangot Hajdú-Biharban. Meglátszott ez a meghívók izléses kivitelén, a megfogalmazás eredetiségén s azon a törekvésen, hogy a Hajdúsági Farsang több legyen, mint egy szokványos üzleti fogás. A program összeállításakor a rendezők célul tűzték ki a vendéglátás jó, igazi hajdúsági hagyományainak felélesztését, új igényeket ébresztő eseményeket iktattak be, s törekedtek arra, hogy a farsangi rendezvények bizonyos művelődéspolitikai, kultúrtörténeti vonásokkal rendelkezzenek. Nagyjából ezek jellemzik az újszerű farsangot, amelyet immáron hatodszor rendeztek a Hajdúságban. Ma már más a farsang lényege, mint például hajdan volt. S ha az oldal fényképei a mai farsang hangulatát idézik, az írás hadd elevenítse fel a régi, a már lassan feledésbe menő farsangi ünnepeket.

ELŐJÁRÓBAN: MI IS A FARSANG? A BEVONULÓ TAVASZ ŐSI ÜNNEPE – JEGYZI A KALENDÁRIUM. A FARSANG SZIMBOLIKUS MEGSEGÍTÉSE A TAVASZNAK A TÉLLEL VALÓ KÜZDELMÉBEN.

Farsang 1790

A régen elmúlt farsangok közül egyike a legérdekesebbeknek az 1790-es év farsangja volt.

József császár már szétküldte a megyékhez, híres Rescriptumát, amely az egész országban óriási örömet keltett. 1790. február 17-én újszólván haldoklott már a császár, midőn Budára hazaindította a koronát, és ebből az örvendetes alkalomból a magyar urak mindenfelé fényes ünnepeket rendeztek. Így már a határon, a köpcsényi kastélyban tartottak díszes bált, amelyben nagy divatja volt a magyar táncnak, és azt — mint egy régi feljegyzés mondja — „egyik a koronát kísérő testőröz. Sóni Májor uram mutatta be”. A bálon különösen gróf Szápáry Pál és Inkey urak buzgólkodtak, hogy a főrangúság és a nemesség jól érezze magát.

A rescriptum vidékszerzte is nagy örömet keltett. Egy régi feljegyzés említést tesz arról a gyűlésről, amelyiken Bihar megye megyeházán felolvasták a császár visszairásait. Ezen napról szól a jegyzet: „nyomatott tzedulátskákat küldöztek az uraságoknak”. A meghívó így szól: „Szabad Billel a Gróf Teleki Házánál február 3-án estveli 6 órakor tartandó magyar nemesi mulatságra...”

A bál rendkívül fényesen sikerült. Öltözetekkel is megmutatták a mulatságra összesereglett Urak és Dámák, hogy igaz magyar Hazafiak és lányok. Néhány jeles ifjak egyforma módos öltözetben, úgy mint zöld mentében veres nadrágban és sárga sarkantyús tsizmában járták el a magyar katonák tántzát.”

1790-ben tehát országszerzte nagy volt a farsangi vigadalom. Aztán jött II. Lipót rövid uralkodása majd Ferenc császárnak magyartalan, a haladást és liberalizmust mindenben megátlló kora.

Az 1830-as esztendő farsangja

Divatos táncstermek voltak már akkor Pesten és Budán, a városi redout, a Budai Országház, a Hét Választókhöz címzett terem és kisebb-szerű mulatságokra a Fehér Hajó

terme, amely vendéglőt akkor egy Mayer nevű budapesti polgár bérelte.

Az 1834-i farsangon nevezetes volt a budai „Fácán”-nál tartott álarcosbál.

A hangászkar Bentheim katonai ezredétől a divatozó galoppokat zengedezte. Jellemző arra a korra, amint a feljegyzés írja: „különös figyelmet érdemlenek azok a hölgyek, akik magyarul beszéltek”.

„A bemenet ára negyven ezüst krajcár volt”.

Rendkívül látogatott volt az úgynevezett budai redout, amelyet az országház termében január 30-án tartottak meg. Az országház tág udvara fényt lövellt — olvasni egy régi feljegyzésben —, a nagy lépcsőkön magyar gránátos örök állottak, veres hajtokás egyenruhában, tornyosodott szörös süvegeikkel. Lanter keringőit játszották leginkább, és különösen divatos volt a Frohsinn keringő.

A naplóíró a divatról is megemlékezik pár sorban, s elmondja: „a nagy módi a fodros előing, három kis gombbal, s azt, hogy az aranyozott, s ékes metszvényű, gombos,

KÉSZÜLŐDÉS

vékony nádpálczkákat mind sétálás közben, mind estveli társaságokban viseltek.”

A harmincas évek farsangjai általában lanyhák voltak. Viszont annál vígabban kezdtek meg a század negyedik évtizedének báljait, amikor is a „medicusok” a „törvényhallgatók” mintájára bálakat rendeztek a farsangokon.

dakát, galambokat »ha arra valók lesznek, mentül hamarabb megültessek«.

Bál estélyi nélkül

Kellemesen lepte meg a nőket az 1840-es esztendő farsangja. Különösen fényes volt a pesti színházi bál, de még emlékezetesebb volt az asszonyi egyesület bálja, amelyet utcai ruhában táncoltak végig a hölgyek. A pesti úrnők, tekintettel az akkori posta lassúságára, már december elején megrendelték öltözékeiket. Nagy izgatottsággal tapasztalták, hogy nem érkezik semmi csomag. Végre eljött a báli nap, az este is. A redout bérlője fényesen kilavilágította a termeket. Tíz, majd

NAGY SIKERE VAN A VERKLINEK

tizenegy óra is elmúlt, és még egyetlen hölgy sem látszott a teremben. Batta Sámuel főszolgabíró csudálkozva fordult Bieliczy Flóriánhoz:

— Hát ma valamennyi pesti asszony migrénes lenne?

— Semmi bajuk nincs bizony, de nem jöttek meg a párizsi ruhák, s így inkább otthon maradának...

Az egyik gróf huszártiszt, éppen az utolsó szavak alatt lépett be és kardjára ütve szóla:

— Már csak nem marad asszony nélkül a nőegylet bálja... — sarkonfordult, aztán elhagyta a termet. Fiákerbe ült, több ismerős házhöz elhajtván nem hagyott békét az asszonyoknak, míg úgy, ahogy voltak, el nem mentek a redoutba.

Nem ütötte meg az éjfélt, mikor a fényesen kilavilágított teremben hatvan-hetven nő perdült táncra a férfiakkal. Csakhamar az egész terem tele lett otthoni ruhákban táncoló nőekkel.

A jelenlévő Teleki Domokos tréfásan toalet nélküli bálnak nevezte az estét, amellyel aztán az esztendő farsangi báljain bosszantották is a nőket.

Farsang, 1971

Kezdődött február 1-én, tart február 15-ig. Nyitótánccal kezdődött, serivók viadalával végződik. Közben báloznak az autósok, lesz cigánybál, van törzsvendégek traktája, itókák mutogatása és így tovább. Hogy ki mindenki és mit rendez, mikor és hol, azt már az ördög sem tudja. Ma már nem működik báli bizottság, anélkül is megrendezik azokat.

És hiába tanácsolnánk azoknak, hogy bálozzanak, akik nem akarnak bálozni...

Román Dénes

ÁLARC MINDEN VÁLTOZATBAN

HATODNAPON

SIMONYI IMRE NEGYEDIK VERSESKÖTETE

Simonyi Imre alanyi költő, önmagára koncentrált és mindig a tapasztalat, sohasem a fantázia kényszeríti ki belőle a verset. Tapasztalatainak csak végeredményét közli, de a sorok alatt és között a jóhallású olvasó nagy érzelmi és személytörténeti háttérrel érezhet. Nem a költő, hanem sorsa provokálta ki azt a verbálisan keveset, fajsúlyban annál többet, ami az író és olvasó gyarapodását hozza:

*Te már ne játszd senki agyaras habzó szájú hősét.
Ne védj magad. — Övjon az okos együgyűség.*

*Annai van hátra életemből
ami pennád hegyén
feketüllik a félelemtől:
pár költemény.*

(Annai van hátra)

Negyedik verseskötete a mostani, de az előzőkből is tudjuk, hogy élete csak a megpróbáltatásokat mérte bőkezűen; a védekezés egyetlen lehetősége a vers maradt. A régóta tartó és nem szűnő betegségek kirekesztik a világ cselekvés-áramlataiban való részvétel esélyéből, így a magányra ítélt költőt az írás önkörébe zárja és versek sorozatában regisztráltatja vele a halált megelőző, egyre gyakrabban átélt pillanatokat, órákat, napokat. Ez nem a banális öregedési líra és nem is a fizikai-biológiai haláltól való irtózás, nem az elmúlás keserve, ennél nehezebb: az, hogy nincs mire ébrednie, mert az élet minősége, tehát értelme a társtalanságban elapadt, még innen az ötvenen. Ebből a magányból kell hírt adnia és elhíttatnia önmagával, hogy versei hasznosan illeszkedjenek a magyar költészet folyamatába, mint önálló esztétikai értékek.

Nem a jövőt faggatja, hanem a jelenet. Az emberek legegységesebb lelki megnyilvánulása a remény; Simonyi mintha nem akarná boldogítani magát vele. Ugyanúgy küzd ellene, mint a lehangyatlás ellen. Ez a paradoxon kötetét egészen végigkövethető, hiszen az írás, mint magasrendű tevékenység, cselekvés-erejű és eleve a remény irányába mutat:

— Nem! Még csak négyvel! — És szinte az orra elé tartotta az óráját: — nézze! ...
— A főnök rápillantott és higgadtan mondta:
— Igen, de jó uram, mi nem az ön órája szerint dolgozunk. Ott bent van a pontos órák.
— Krumpli az! Ez a pontos óra! Hajszálra. Tizedmásodpercre! A maguk órája siet!
— Annóra mérges, hogy majdnem a torkán akad a szó.
— Nem, uram, a mi órák a pontos. Mit képzél, egy vasúti óra?! ...
— A lemaradt utast azonban ez nem győzi meg, sőt egyre elkeseredettebb dühvel hadonászik és kiabál.
— Az én óránál nincs pontosabb óra! Ezt én Svájcból hoztam. Értik! Svájcból. — Aztán a pár lépésre álldogáló fiúra mordul: — Te meg elutaztattad a bőröndömet! Most már hol a fenébe találok meg? ...
— Igazán nem akartam. Higgye el, bácsi. Én azt hittem, hogy mégiscsak el tetszik érni, hisz épp azért ...
— Hallgass! Az ilyen segítségben nincs köszönet. Ajjaj, hogy milyen szörnyű peches vagyok én ebben a nyomoruságos városban! Itt mindig történik velem valami, hogy a fene ennél már meg.
— A kisfiú lelkiismeret-furdalást érez a csomag miatt, és igen-igen restelli a dolgot, s így szól:
— Kerítke valami autót vagy motort, s azzal meg utolérheti a vonatot.
— Eregy! Nincs szükségem a segítségre! — Kiabál az ember.
— Mire a gyerek szégyenkezve kioldal az állomásról.

*A túlélhető szenvedések
adták a legtöbb örömet.
— Falevelek két lap között:
gyűlnek az összprezselé évek.*

*Kél róluk a szerelmes ének.
— S e borzalmas ének fölött
arcatlan szegyen nyösörög:
lapok, levelek, évek, prések ...*

(Viszonylag)

Mesterei: Krúdy Gyula, Bartók Béla, József Attila. Mint előző könyvében (*Ne sirjatok* 1966), ebben is tiszteleg előtűnik, de ez nem himnikus áhítat, inkább az értelmiség, racionális elme, a szemlélődő életformára kárhözottatott magány- és betegség-sújtotta férfi szehasonlító számvetése.

A régi motívum: ifjúsága első színhelye, a falu, nagyobb fényt-árnyékot vetően tér vissza az új kötetben. (*A csermői asszony, Nagyapám, Varga öreganyám, A meggyfa másodikán virágzott, A negyedik osztály* stb.). Számos prózaversben is a nagyszülők, vidéki környezet, érkező és távozó szerelmek: az örök jelenidejűségben fénylő etnikai szférából fölbukó mozzanatok a megmaradt ösztönök; ezek terjedelmileg is legnagyobb összefoglalása az 1943-ban írott, de itt először megjelenő kétszázötven soros: *Vers a múltó ifjúságról*.

Simonyi a költő társadalmi jelentőségéről kialakult nézetekkel nem foglalkozik, önmegváltással nem kísérletezik, ars poeticát sem ír; ha látszatra mégis, akkor könyve záróverse *Kérdések egy halottas ágyhoz s a hulla válaszol* minősülhet ilyenek, mint gondolati lírák megjegyzésre, maradandóságra érdemes teljesítménye.

Simonyi Imre tüntetően újkonzeratív a hagyományos versformák, helyzetek vállalásában; ebben Kálnoky Lászlóhoz hasonlít. Nemzedéke költőitől azáltal különböztethető meg, hogy azt írja, amit gondol, mellőzve az artistikumot. Elszánt keserűsége mely férfilírák szüggérál. Fegyelmezett sorsvállalása az élveboncoló magyarázat-kérésessel szövetkezve megteremtette azt a verstípust, amelyet a rezignáció és az ironia véd a patetikus felhangoktól.

(Szépirodalmi Könyvkiadó 1970)

Solymos Ida

— Az pedig jó lett volna — mondja a főnök is.
— Nem kell. Hanem adja elő a panaszkönyvet!
— Panaszkönyvet? ... Mi nem tartunk panaszkönyvet.
— Nem tartanak? Na jó, majd elintézem én magukat! Azt hiszem, megmondolják, hogy még egyszer előbb kiindítsák a vonatot! A pontos menetidőnél egy perccel ...
— Mostmár a főnök is mérges lesz, és felemeli a hangját:
— Mit okoskodik, pontosan indulunk!
— Egy perccel előbb! S az maguknak semmi? Tudják önök, hogy mi az az egy perc? ... Hogy mennyi idő az? Nekem most egy nyavalyás perc miatt itt kell ücsörögnöm estig.
— Nem, csak délután fél kettőig.
— Épp elég! Engem otthon vár a feleségem tizenkettőre. Aztán délután két órára nekem már érkezetelen kell lennem. Érti? Én tartom a beszámolót.
— Ha ilyen sürgős, próbálja meg autóstoppal.
— Hogy én autóstoppal?! ... Ehhez van eszük, de hogy pontosan indítsák a vonatot ... Rádadásul a bőröndöm is! ...
— Ne féljen, az meglesz. Végigtelefonáljuk az összes megállókat, állomásokat. A neve rajta volt?
— Igen. És címkék voltak rajta több belföldi és külföldi útról. Német, svájci, angol és magyar is.
— Annál jobb, van rajta ismertetőjel bőven. — Állapítja meg a főnök, és bemegy az irodába. S már telefonál is.
— A lemaradt utas meg az iroda aj-

Nyelv és műveltség

Felhívom a figyelmet

„Politikai megfigyelők emlékeztetnek, hogy a jelenlegihez hasonló megoldás már évekkel ezelőtt is lehetséges lett volna.” — „Felhívták a figyelmet, hogy az egyik üzemi részben gyanúsán sok anyag tűnik el.” — „A vonatkozó rendelet értelmében ezt az eljárást szabálytalannak kell minősítenünk.”

Az újságolvasó ember számára a fenti idézetek már teljesen megszokottak, és fel sem tűnnek, hacsak külön nem hívják fel rájuk a figyelmét. Némi gondolkodás után azonban bárki rájöhet, hogy megfogalmazásukkal nincs minden rendjén. Közös hibájuk, hogy az ige vagy a bennük szereplő igeszárma-zék mellől hiányzik egy határozó, amely pedig rendszerint kíséri szokta őket: emlékeztetnek *valamire*; emlékeztetnek *arra*, hogy ...; felhívták a figyelmet *valamire*, *arra*, hogy ...; az *erre* — vagy: *ide* — vonatkozó rendelet; stb.

Azt a jelenséget, hogy egy igehez rendszeresen valamilyen meghatározott formájú határozó járul mintegy kiegészítésképpen, régi nyelvtanaink *vonatnak* nevezték. Manapság inkább *állandó határozónak* nevezzük az ilyet, jelezve evvel azt, hogy a szóban forgó ige és határozó külön-külön is önálló elemek, csak a szokásosnál gyakrabban szerepelnek együtt bizonyos speciális jelentéstartalom kifejezésére.

Mi lehet az oka, hogy a fent idézett mondatokban ezek az állandó határozók elmaradnak? Megfigyelhető, hogy elhagyásuk leginkább olyankor következik be, amikor maga az ige a főmondatokban foglal helyet, és utána *hogy* köztiszós mellékmondat következik. Ilyenkor a mellékmondatra rámutató szó szokott utalni, ez veszi fel a megfelelő határozói ragot: *utalok arra, hogy ...*, *felhívom a figyelmet arra, hogy ...* stb. Ezek a rámutató szók csak globális értelműek, rendszerint mutató névmások ragozott alakjai. Jelentéstartalmukat a mellékmondat fejt ki részletesen. Ezért logikailag háttérbe szorulnak, fontosságuk elhomályosul, a beszélő lényegtelennek érzi őket. Ez magyarázza elhagyásukat.

Sok esetben az állandó határozó teljesen elmarad, lekopik az igeről, s ma már nem is tudjuk, hogy egy-egy igitet régebben ilyen határozó kísérte. Az *utastit* ige mellett például még a múlt század első felében egy hova? kérdésre felelő állandó határozó volt divatban: *ide, oda, valahova utastit*. Például: „A tekintetes bíró úr *oda utastitattik, hogy ...*”; „A feleket *oda utastitjuk, hogy ...*”; „Ma már csak határozó nélkül divatos: „*Utastitom, hogy ...*” Hasonló fejlődés zajlik le napjainkban is.

(én)

tájában toporog, törülközik, mert még mindig verejtékezik.

Bent rádió szól, mondja a pontos időt.

— No uram — kiált ki a főnök diadalmasan.

— Az enyém is. Másodpercre annyit! — kiáltja az utas az ajtóból.

E pillanatban berreg a telefon. A főnök elfehéredik. Majdnem elejt a kagylót. De aztán erőt vesz magán, és remegő hangon kérdi:

— Mi az? ... Mi történt? ... Micsoda?! ... Lehetetlen! ... A kilenc óra ötös vonat? ... Szörnyű, szörnyű! ... Hogy? ... Sintörés? ...

Az ajtóban álló ember feszülten figyelni kezd, de még nem ért világosan semmit. Akkor a főnök hirtelen feléje fordul:

— Uram, maga rendkívül szerencsés ember.

— Szerencsés?

— Igen. Kisiklott a vonata, s a mély kukikban hever.

— A vonat?! ... Amivel én?! ...

— Igen, a kilenc óra ötös.

Pár pillanattal később csend van. A lemaradt utas mozdulatlan áll az ajtóban. Aztán remegve mondja:

— Nahát! Csakugyan? Akkor én szerencsés vagyok! Hogy milyen véletlenek is vannak! Te jó Isten! ...

De az állomásfőnök már nem figyel erre, hanem idegesen kiabál a kagylóba:

— Halló! ... Halló! ... Nem értem ... Micsoda? ... Halottak is vannak! Rettenetes! ...

A lemaradt utas most már egészen felderülve, szinte diadalmasan mondja:

— Lám, lám, sohasem tudhatja az ember ...

Nádudvari Nagy János

CS. UHRIN TIBOR GRAFIKÁJA

Az Alföldi Nyomda 1971-es

képzőművészeti falinaptára

Ujabbban Európa-szerte örvendésen megszapordtak a különleges nyomdai gondossággal készült, szakmai készültséget felsorakoztató, képzőművészeti értékű s nagyformátumú falinaptárak. Jelentőségük sok irányban mérlegelhető, esztétikai nevelő hatásuk kétségtelen.

A nagy múltú Alföldi Nyomda ebben az évben nagy egyszerűségről tanúskodó s magas színvonalú, színes, három lemezről nyomott színes rézkarcosorozattal lepte meg a grafika barátait. A naptár képei különleges rézkarcnyomó papírra kerültek s ezzel is fokozták az illusztrációk anyagszerűségét. A 12 hónap ábráinak megtervezése — eszméileg, technikailag, színben és hangulatban — rézlemezre való átvitele Józsa János kivételes tudását bizonyítja. De dicséri az Alföldi Nyomda kollektíváját is, hiszen a színekre bontott rézkarcok „hangszerelése”, a helyes tónusértékek elérése nagy tudást, egymás kezére dolgozó munkatársakat s nagy nyomdai fejemelést kívánt.

A nagy formátumú naptár borító lapján az egyes hónapillusztrációkból kiemelt napábrázolások tömörítetten láthatók. Mivel naptári hónapokról van szó, a karcok lényegében illusztrációknak tekinthetők, bár ennek jellegén túlmutatnak. Hiszen Józsa sokféle képpel tud sülyt adni elképzeléseinek. Míg a tavalyi, Hajdúszoboszlónak készült naptár vonalakra épül s görög mitológiai ihletésű, itt a folklorjelleg, a népi hangvétel döntő tényező.

Már előre szóljunk arról, hogy a lapok többsége zenei vonatkozású, s minden hónap egy-egy jellemző hangulatát idézi, nyilván személyes élményből eredően. A farsangra utaló álarc festő figurát vörös-lila tónussal ábrázolja. A következő oldal cimbalmosa, a háttérben népi táncosokkal, hideg, télies levegőjével, két színeivel a február hónapra utal. A nap itt két arcú, egymásra néző profilként összetétele. Az ébredező március hónap gondolkása, a táncoló női figurák, a virágok már a tavasz jövetelét hirdetik. A nap hagulatilag itt is kapcsolódik

az egész grafika apró jelzéseihez, míg a fuvolázó bohóc áprilisi figurára. Itt már fokozódik a mesészerűség, ami egyébként több ábrán kimutatható. A háttéri rajzok áprilisi vidámságok (kórhinta, céllövölde ecc) motívumaihoz adódnak. A képi texturák is rendkívül részletezők, szürrealisztikus tér-idő egybefonódás mutatható ki minden lapon. A május az élet pezsdülését, a szerelem ébredését, a tánc ívelő vonalait mutatja. A június szobrásza már a szabadban mintázza női aktját, középen tüzel a nap — mint állandóan visszatérő motívum —. A július irrealitása forrósodik, a fáról petróleumlámpa csúng, a fő alakon, a festőn a lélek mélységei felé fordulás érződik, a modell ruháin átködklik a szépen mintázott női test elevensége. Az augusztus bulgáriai élményeket mutat, a szeptember pedig bájos jelenetekkel zsúfolta. A nap megszemélyesítőként az ablakon egy kislány mosolyog a nézőre. Az október balatoni pincemestere, a bor, a mámor hangulatát jelzi, még a nap arca is egy szőlőszemből formálódik. Meglepő a november ábrázolása: mintha a tél hidege elől a bulgár strandok, a dolgos halászberek világába menekülne. Végül is citerás, öreg bácsival zárja a sorozatot. A háttérben a decemberi kemény tél tanyavilágát pusztá vonallal. Ezen az oldalon is felbukkannak Józsa ma már állandónak tekinthető motívumai, főleg a régimódi petróleumlámpák, antik ébresztőórák s egyéb kellékek.

Lefokozott színek, zenei, néhol képzőművészeti hangulatok, a hegedű, cselló, fuvala formái szépségei, a mozdulatok dinamikájának hangsúlyozása. Józsa a valóban sok a mondanivalója s érezzük, hogy mindenre tudna azonnal újabb és újabb asszociációkat keresni, miközben arra is vigyáz, hogy ne ismétlje önmagát.

Az Alföldi Nyomda a Holló-album magas szintű nyomdai remeklése után e naptárral újból gyarapította esztétikailag is kivételes értékű kiadványainak sorát.

Dr. Tóth Ervin

GONDA ZOLTÁN • HÁZAK

Átváltozás Nixon-módra

„Tudja meg minden ország, barátunk vagy ellenségünk, hogy megfizetünk minden árat, elvesszünk minden terhet, megküzdünk minden nehézséggel, támogatunk minden barátot, szembeszállunk minden ellenséggel, hogy biztosítsuk a szabadság fennmaradását és győzelmet” — mondotta John Kennedy elnök beiktatása alkalmával, 1961-ben.

Nixon elnök a múlt évben így üzent az Egyesült Államok kongresszusának: „Az Egyesült Államok nem teheti meg — és nem akarja megtenni —, hogy elgondoljon minden tervet, kidolgozzon minden programot, végrehajtsa minden határozatot, és magára vállalja a világ szabad országainak minden irányú védelmét”.

Még nem telt el egy év sem, és Kennedy elnök módosította beiktatási beszédét. 1961 végén a washingtoni egyetemen bondott beszédében így fogalmazott: „Az Egyesült Államok nem mindenható, és nem mindentudó. Nem tudunk helyrehozni minden rosszat, vagy elhárítani minden bajt... Ezért nem lehetséges, hogy az Egyesült Államok oldja meg a világ minden problémáját”.

Nixon elnöknek sem kellett hosszú idő, hogy Guam szigetén az amerikai haderő tisztklubjában, amikor az Apollo-11 asztronautáit fogadta ő is módosított: „Az Egyesült Államok tiszteletben tartja minden kötelezettségét, különösen stratégiai garanciáit. Az Egyesült Államok támogatja szövetségeseit és más országokat, amelyekhez létérdekei fűzik, ha azokat atomtámadás fenyegeti. De Washington azt várja szövetségeseitől, hogy töltsék meg saját magukért, és minden veszélyben forgó ország elsősorban maga felelős saját védelméért.

A Fehér Ház szóvivője azonnal magyarázni kezdte az elnöki szavakat. Mint mondták, az elnök elsősorban azt akarta mondani, hogy „nem lesz több Vietnam, és az USA nem vállal több és újabb kötelezettségeket”.

Megindult tehát teljes erővel a „vietnamizálás” programja, de ennél jóval lasabban az amerikai csapatok kivonása Vietnamból. Aztán a semleges kambodzsai hatalom megdöntése, a Lon Nol—Sirik Martak féle klikk hathatós és teljes értékű támogatása, majd a Laosz elleni támadássorozat.

Nixon pedig — ahogy Köves Tibor, az MTI washingtoni tudósítója jelentette 1971. január 29-én — miután beterveztette a kongresszusnak rekordnagyságú költségvetését, egész családjával Virginia szigetére repült, „napfényes vikend-re”.

Az amerikai átlagpolgár pedig — ha időt szakít rá — eltűnődik. A Newsweek nemrégiben tükrözött valamit ebből a tünődésből. Így írt: „Az amerikaiak, miután három évtizedig viselték a terheket és a nehézségeket, úgy látszik, belefáradtak a világ gondjaiba. Belefáradtak, hogy meleg- és hidegháborút viseljenek, és talán belefáradtak abba is, hogy békét kössenek... szeretnék elfeledni, hogy a kölcsönös egymásrautaltság korában élnek. Az amerikaiak napjainkban ellenállhatatlan vágyat éreznek, hogy kiöltözzenek az elővárosokba, és úgy

gondolták, hogy megtalálták azt az embert, aki ezt a visszavonulást vezeti. Mert Richard Milhous Nixon, közvetlenül hivatalba lépése után ismertetett egy új politikát, mely megajándékozta az amerikaiakat a kötelezettségeiktől való megszabadulás doktrínájával — olyan doktrínával, mely mentesíti a visszavonulás nehézségeitől is.

Amikor honfitársai szemére vetették az elnöknek, hogy megtévesztette őket, hogy elhitette velük, hogy Vietnamtól megszabadul Amerika, hogy tárgyalások korszaka kezdődik a Szovjetunióval, hogy európai szövetségeseit nem támogatja az amerikai hadsereg légióival, hogy csökkenteni fogja a nukleáris fegyverkezés ijesztő költségeit, hogy megvalósítja a rendet és a nyugalmat, akkor az elnöki Tolleyrand, Kissinger sürgősen gazdája segítségére sietett: „Ez nem szakácskönyv — mondotta. Egy filozófiát állapít meg, nem pedig részletes politikai intézkedéseket”.

S az amerikaiak már tudják, hogy Nixon ígéreteinek nem felelnek meg cselekedetei. Úgy tűnik, hogy csak ígéreként óvatos politikusnak. A valóság: a korábban is ismert katasztrófpolitikus. Egyfajta kettős metamorfózis ment át az elnök tehát. Valamikor vad héja volt, aztán galambnak tűnő elnökjelölt, majd újból héjává lett elnök, aki rekord nagyságú deficitet tervezett költségvetés betervezése után, napfényes vikendre utazik.

Az 1971. július 1-ével kezdődő pénzügyi évben Nixon összesen 229,2 milliárd dollárt kíván elkölteni, s ennek az összegnek egyharmadát közvetlen katonai célokra. A költségvetés 11,5 milliárd dollár deficitet számol elve. Ehhez még vegyük hozzá, hogy ebben az évben eddig 18,5 milliárd már a hiány.

Nixon elnöksége alatt a munkanélküliség ugrásszerűen megnőtt. Az elmúlt két év alatt a munkanélküliek száma kétféle emelkedett, majd ötmillióra összesen. Ha ezt a nagy számú munkanélkülit nem tudja a deflációs politikáról extenzív pénzügyi politikára áttérni nixon kormányzat és gazdaság felszívni, végzetes következmény lehet az 1972-es választásokon.

Amikor a 92. kongresszushoz eljuttatta a nemzet helyzetéről írott üzenetét Nixon már jól tudta, hogy miért nem beszél Vietnammal, jól tudta, hogy miért választotta szét az eddig összevont elnöki üzenetet két részre, egy belpolitikaira és egy külpolitikaira. Ez utóbbit majd egy későbbi időpontban kapja meg a kongresszus — mondotta. — Jól tudta az elnök, hogy a vietnami probléma már nemcsak Vietnammal, hanem egész Indokínának katasztro-

rófája. Kambodzsá után Laosz is a saigoni csapatok harcterévé változott.

Az amerikai jelenlét érdekében Indokínában a bábkormányok vállalták, hogy emberanyagot adnak a háborúhoz, ha Amerika dollárral és hadianyaggal, valamint légiővel támogatja őket. Az európai szövetségek pedig hasonlóan az amerikai jelenlét érdekében a következő öt évben alig kevesebb, mint egymilliárd dollárt vállaltak magukra az Európában állomásozó amerikai csapatok fenntartási költségeiből.

Azt a javaslatot, hogy csökkentés az Európában levő amerikai légiók létszámát, elvetették, sőt egyes hivatalos szövegek magánbeszélgetéseikben utalnak arra a lehetőségre, hogy a jelenlegi 285 ezer főnyi létszámot 310 ezerre emelik.

A háború, a katonádsi nem népszerű dolog Amerikában sem. Ez érthető. Nixon tehát bedobta, hogy kizárólag önkéntes alapon szervezi meg az USA hadseregét. Minden katonára hivatásos lesz. Ezt egyelőre most levette napirendről. Úgy látszik, nem megy a dolog. S ezért egy sajátos toborzó módszerhez folyamodott. Újabb másfél milliárd dollárt kért a kongresszustól, hogy a katonák „általános helyzetének és a szociális körülményeinek” megjavítását érjék el.

Nixon ebből az összegből az alacsonyabb rendfokozatúak zsoldját kívánja fedezni, mert — mint írta üzenetében — „az ország biztonságával kapcsolatos megfontolások” arra indítják, hogy a jelenlegi ún. sorshúzásos behívási rendszert kell fenntartani. A nagyobb zsoldolt reméli Nixon, hogy sikerül kinevelni a huszadik század condottiereit.

Es ahogy az események menetét figyelhetjük, ahogy számíthatunk a logikusan várható nixon lépésekre, egy újabb metamorfózisnak lehetünk tanúi: Nixonból lassan Johnson lesz. Indokoltnak mondhatjuk tehát a Newsweek kesergését: „A Nixon-doktrina központi dilemmája, hogy azt, ami a legjobb orvosság az Egyesült Államok szövetségesei és ellenfelei számára, azt ott-hon nem veszik be. Mert ha a kormány túlságosan erősen akarja a világot meggyőzni arról, hogy az Egyesült Államok még mindig komolyan gondolja a világ védelmét, akkor esetleg arról győzi meg az amerikai népet, hogy a pihenés, amelyet olyan kétségbeesetten kíván szintén hiú delibábnak válni, mint annyi más ábránd a háború óta.”

Az ismert amerikai közvéleménykutató intézet a közelmúltban felmérte (representatív módszerrel) az amerikai közvélemény álláspontját a Közel-Keletet illetően. A választásokat a következő arányban kapta:

A GALLUP-INTEZET STATISZTIKÁJA

	Az USA		maradjon távol
	küldjön csapatokat	hadianyagot	
ha a palesztinaiak meg akarják dönteni Husszein trónját	4 ⁰ / ₀	20 ⁰ / ₀	61 ⁰ / ₀
ha az Egyiptomban levő orosz pilóták közvetlen harcba kényszerítik az izraeli haderőt	11 ⁰ / ₀	34 ⁰ / ₀	44 ⁰ / ₀
ha Izraelt veszély fenyegetné oly mértékben, hogy az arab hadseregek legyőzik	14 ⁰ / ₀	32 ⁰ / ₀	42 ⁰ / ₀

(A kimutatás nem tartalmazza azokat a válaszokat, amelyek „nem tudom” felelettel fejezték ki a tartózkodást.)

Kekkonen finn államfő Olaszországba érkezett. Képünkön: Saragat olasz köztársasági elnök üdvözlő vendégét a ciampinói katonai repülőtéren. (Telefotó — AP—MTI—KS)

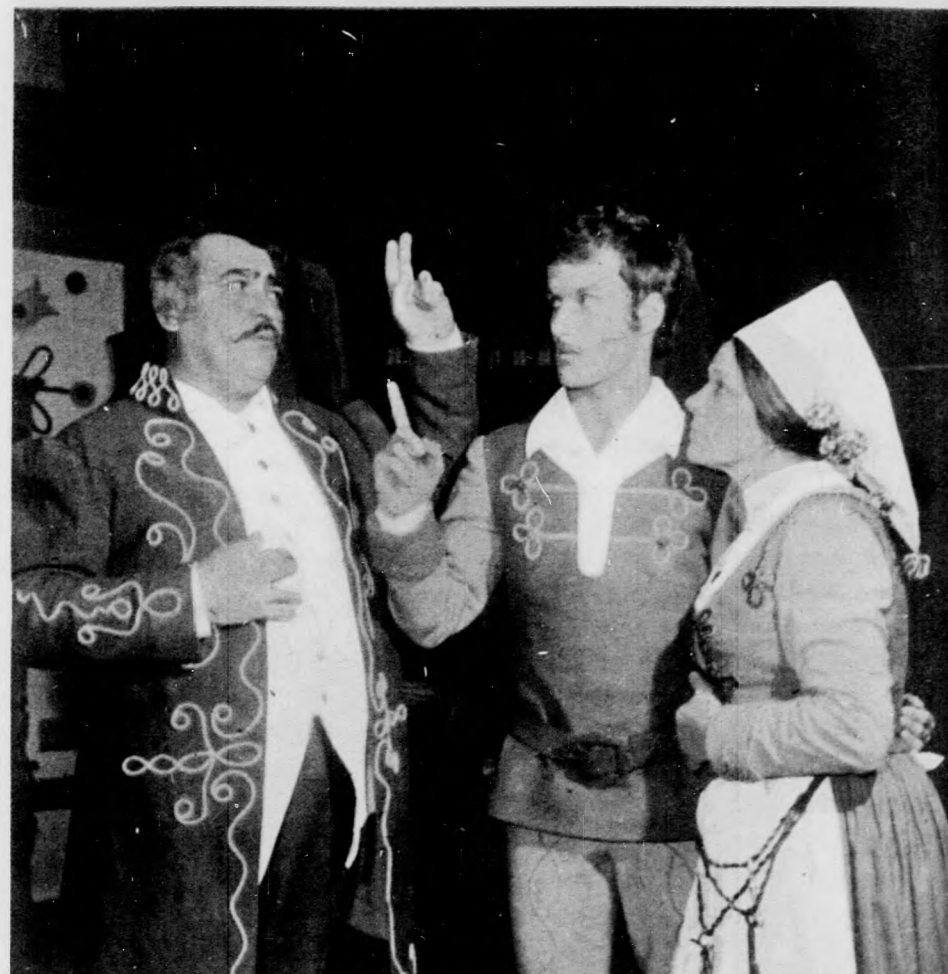

HÁROM SZEGÉNY SZABÓLEGÉNY

Főbíró: Miért nem szólok, gyáva majstromok? — Féltek a főbírótól? ... hát tudjátok meg, hogy az az irat, amely szerint ifjú Posztó Mártont eltemették Iglo

városában, hamis! En magam hamisítottam... Es ez a gazember bátyja ez a ruhát szabta nekem azért az iratért...

Márton: Felelj most főbíró, üdvözlöknek, Mire esküdél meg, mikor felelsz? Főbíró: Esküvel esküdtem, halálra is készen,

hogy az üdvösségem a nép-üdvé lesz. Márton: Allad-e az esküd? Főbíró: Jaj, dehogyan is álltam. Kárhozat voltam én Kassa városában!

Lénia: Nekem mindehhez mi közöm? Tollnok: Hogy mi köze? Azt kérdezi? Majd megfelelek én neki. Ugyan hányszor került neve

e büntástromba, melyről leolvashatják uraim Dicső Lénia tetteit, Sötét cselekedeteit!

Aláírás előtt r

M Szak

Hétfőn tartotta ket a Debreceni bizottságainak s dőttei. A szakszer lőket újraválaszt lent, és az elnök lyet Balogh Mi Szocialista Mun Bizottságának tag zottság titkára.

A Debreceni szakszervezeti tan ban jelentést tett végezt munkár megállapította, h időszakban a gyá A fejlődésből kiv szervezeti munk fejlődéssel párt fontos területek kat megoldani, m mények, a nők h sa, a munkavés brigádok munká anyagi elismerés.

Különösen érde sebben is szólni a zottság munkájá mokrácia fejleszt ről. A beszámó szakszervezeti m tét, s a felszólal koztak ezzel a t felszólaló a követ mazott: „Az egye kebb területük p tudnak, mint a g

Iny

Washi

SAIGON (MTI

Hírügynökségek lentették, hogy is kezdetét vette nyuló dél-vietnami vázión megkezdés. Államok saigoni Thieu, a dél-vietri is beszámolt. A d tok helyi idő szer kor, közép-európa 0.20 órákor ható tekre.

Thieu elnök „I hez és katonáiho tében bejelentett ruár 8-án, elrend vietnami Köztár erői indítsanak első katonai kör kommunista táma

A közlemény s let „időben és té „Világos és egyet szétzilálja a laosz utánpótlási és bes tot.”